

Dals-Eds kommun
Årsredovisning 2014

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelser

- 3 Kommunstyrelsens ordförande
- 4 Kommunens utveckling
- 14 Ekonomisk översikt
- 21 Personal- och hälsobokslut
- 23 Framtidsanalys och omvärldsanalys
- 25 Kommunens övergripande mål

Räkenskaper

- 31 Driftsredovisning
- 33 Investeringsredovisning
- 33 Resultaträkning
- 34 Kassaflödesanalys
- 35 Balansräkning
- 36 Notförteckning
- 43 Vatten- och avloppsverksamhet
- 46 Redovisningsprinciper
- 48 Organisation
- 50 5 år i sammandrag

Nämnderna

- 51 Kommunstyrelsen
- 61 Teknik och service
- 72 Plan- och byggnadsnämnden
- 80 FOKUS-nämnden
- 100 Socialnämnden

1 KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Så har det åter blivit dags för kommunstyrelsen att överlämna kommunens samlade årsredovisning till kommunfullmäktige. Jag skulle vilja säga att det är en välfylld samling fakta som ger en bra bild av läget i Dals-Eds kommun. Det är svårt att i form av en sammanfattning ge en rättvis bild av allt som skett under 2014. Därför uppmanar jag alla att själv läsa och skaffa sig en uppfattning om kommunens utveckling.

Jag väljer därför att enbart kommentera några få saker som jag ser som viktiga.

Det första gäller det allmänna läget i Dals-Ed. Jag tycker man med fog kan påstå att vi är inne i en positiv trend. Befolkningen ökar för andra året i rad, arbetslösheten har sjunkit och ligger under rikssnittet och företagandet ger generellt sett positiva signaler med bland annat ett ökat antal företag. Särskilt glädjande är den låga ungdomsarbetslösheten som gått ner 6,4 procentenheter och landade på 10,9 procent i december (29 ungdomar). Här vill jag passa på att berömma alla de medarbetare som i samverkan med samordningsförbundet gjort detta möjligt.

Kommunens egen ekonomi förtjänar också en kommentar. Alla känner säkert till att vi under året fått kämpa för att klara av att hålla ekonomin i balans. Tillsist kan vi ändå konstatera att det samlade bokslutet landar på ett acceptabelt resultat om ändå inte helt enligt våra mål.

Jag vet och inser att detta har varit en stor ansträngning för många i vår organisation. Därför vill jag rikta ett stort tack till alla er som på olika sätt bidragit till att vi ska komma på banan igen.

Om man ska beskriva lite orosmoln så skulle det kunna gälla kommunens ökade sjukfrånvaro.

Vi ligger förvisso fortfarande på en någorlunda låg nivå men trenden är oroande. Men då känns det ändå bra att vi under året vidtagit olika åtgärder för att möta detta problem. Återinförandet av friskvårdstimmen eller alternativet med ett utökat friskvårdsbidrag är en viktig del men även utbildningsinsatser för kommunens chefer har betydelse.

En positiv sak som präglat kommunen de senaste åren är det ökade behovet av barnomsorg. Barnen är ju ändå vår framtid! Under året har vi fått öppna ännu en ny avdelning men det mest glädjande är väl ändå byggstarten av den nya förskolan vid Stallbacken vars bilder pryder denna årsberättelse.

Tills sist vill jag också kommentera den medborgarenkät som gjordes under hösten 2014 och vars resultat vi senare har kunnat ta del av. Ett glädjande resultat som visar att kommunens medborgare är väldigt nöjda med vad vi presterar i organisationen Dals-Eds kommun. Sedan förra mätningen 2010 har resultatet förbättrats och vi ligger högre än genomsnittsvärdet för övriga deltagande kommuner. Detta hade inte varit möjligt utan engagerade och duktiga medarbetare och förtroendevalda.

Ett stort tack till er alla för att ni hjälper till att göra Dals-Eds kommun till platsen där det goda livet erbjuds!

Martin Carling

Kommunstyrelsens ordförande

2 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

2.1 KOMMUNENS UTVECKLING

BEFOLKNING

Kommunens befolkning ökade under året med 24 personer. Detta var 15 personer bättre än den prognos på +9 personer som tagits fram inför 2014. Antalet Dals-Edsbor ökade därmed till 4 764 invånare.

Under året flyttade 287 personer in till kommunen, vilket var 9 färre än år 2013. Av dessa kom 140 personer från det egna länet, 39 personer från övriga Sverige samt 108 personer från utlandet. Antalet personer som flyttade från kommunen under år 2014 var 251, vilket var 32 personer fler än 2013. Av dessa flyttade 143 till det egna länet, 42 till övriga Sverige samt 66 till utlandet.

Totalt innebär detta att kommunens flyttnetto uppgick till + 36 för 2014 vilket var en försämring jämfört med föregående år (-3 till det egna länet, -3 till övriga Sverige samt +42 från utlandet).

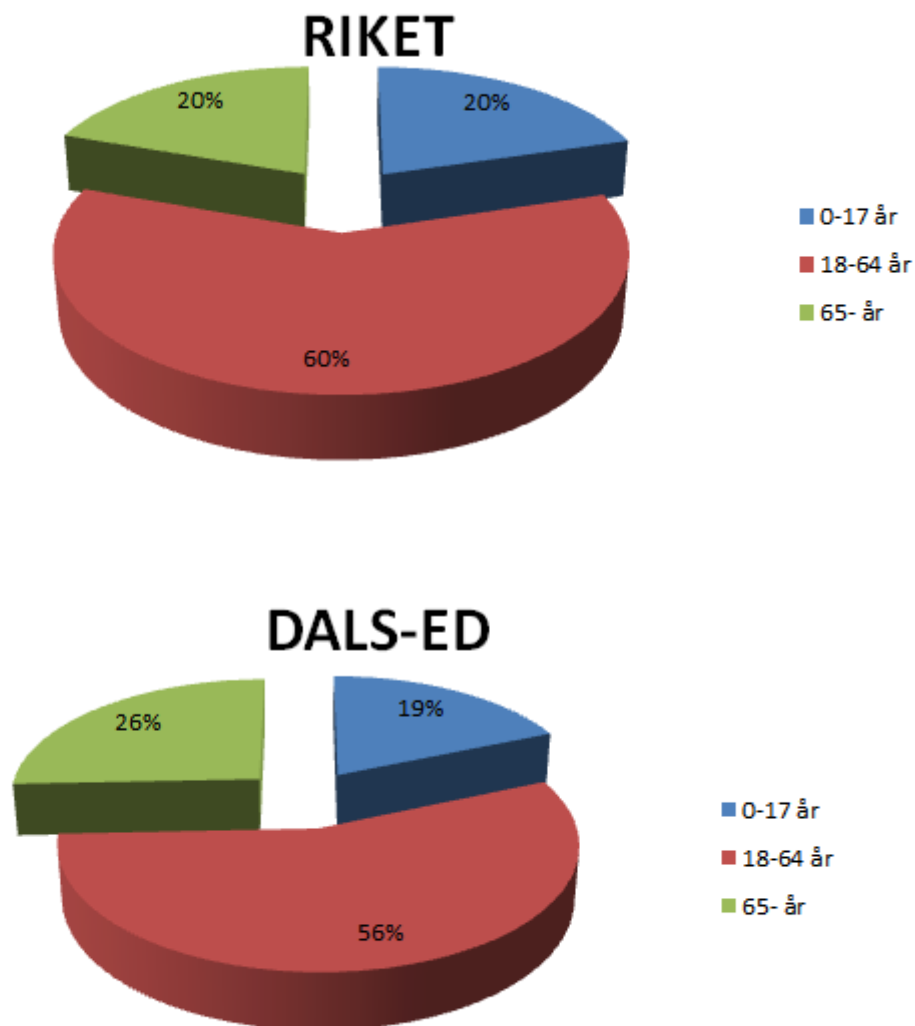
Under 2014 föddes 37 barn, 15 färre än 2013. Antalet avlidna invånare uppgick till 49, 3 färre än 2013. Födelseunderskottet (antal födda minus antalet döda) var därmed -12 personer under 2014.

Folkmängd Dals-Ed 31 december

Ålder	2010	2011	2012	2013	2014
0-4	221	221	218	245	244
5-9	240	243	243	240	247
10-14	228	227	223	246	245
15-19	286	269	269	255	260
20-24	314	323	309	303	298
25-44	1 027	1 001	990	1 010	1 029
45-64	1 295	1 271	1 265	1 266	1 214
65 -	1 081	1 124	1 148	1 175	1 227
Summa	4 692	4 679	4 665	4 740	4 764

Kön	2010	2011	2012	2013	2014
Män	2 413	2 405	2 416	2 457	2 480
Kvinnor	2 279	2 274	2 249	2 283	2 284
Summa	4 692	4 679	4 665	4 740	4 764

ÅLDERSSTRUKTUR

Av Dals-Eds befolkning återfinns 19 procent i åldrarna 0–17 år; motsvarande siffra för riket är 20 procent. I åldrarna 18–64 finns 56 procent av Dals-Edsborna, medan 60 procent av rikets invånare tillhör gruppen.

Runt 26 procent av kommunens invånare är 65 år eller äldre jämfört med 20 procent för riket.

Jämfört med riksgenomsnittet har Dals-Eds kommun fler äldre, och färre i yrkesverksam ålder. I Dals-Ed utgör kvinnorna 48 procent och männen 52 procent av befolkningen. I riket var fördelningen näst intill 50/50.

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN UNDER PERIODEN 2015-2044

Under prognosperioden 2015–2044 beräknas folkmängden i Dals-Eds kommun att öka med 160 invånare, från 4 764 till 4 924 personer. Orsaken är att flyttnettot i genomsnitt förväntas vara 25 personer per år och födelsenettot -19 personer per år. Antalet inflyttade beräknas vara i genomsnitt 266 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 241 personer. Antalet barn som föds förväntas vara 43 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 62 personer.

BEFOLKNINGSUTVECKLING OLIKA KOMMUNDELAR

Befolkningsutvecklingen fördelat på de olika kommundelarna för 2014 och i jämförelse med statistik för år 2013 och 2009 redovisas enligt nedan. Totalt har befolkningen ökat med 35 personer under perioden. Ökningen finns inom Dals-Ed (tätort och landsbygd) medan kommundelarna i övrigt, med undantag för Håbol och Rölanda, minskar något i befolkningsantal.

Kommundel	2009	2013	2014
Dals-Ed	3 509	3 584	3 582
Gesäter	124	104	104
Håbol	235	236	242
Nössemark	207	182	172
Rölanda	449	432	461
Töftedal	205	202	203
Summa	4 729	4 740	4 764

NÄRINGS LIV

Under 2014 startade 45 nya företag i Dals-Ed. Övervägande del var enskilda näringsidkare inom skogsbruk, en bransch som är fortsatt stor. Även om antalet startade företag nästan är dubbelt så stort som året innan, är nettot något mindre 2014 på grund av att ett trettiotal enskilda firmor av skatteverket har ansetts som inaktiva och tagits bort från statistiken och syns således inte bland de upphörda firmorna (AB och HB), som är ca 20 till antalet under året. Detta innebär att antalet företag totalt har minskat med ca 25 st. Så av 682 företag totalt är 170 st AB, 484 enskilda näringsidkare och 28 handelsbolag. Utöver dessa finns även 3 bostadsrättsföreningar, 6 ekonomiska föreningar, 2 banker och 24 kommunala enheter.

Men det som är glädjande om man inte ser enbart på antal företag, är att de befintliga företagen går bra. Signalerna från företagen är positiva och många utvecklas och ökar sin verksamhet på olika sätt. Antalet tillverkande företag ligger stabilt, likaså bygg- och hantverkarbranscherna. Dessa branscher ger relativt positiva signaler, och man ser positivt på framtiden. Men fortsatt är det skog- och lantbruksdelen som är störst. Skogsbranschen står för 22 % av företagen, och har stadigt ökat de senaste åren.

Dock är handeln ett område som fortsätter att minska. Omsättningen av handeln totalt i Dals-Ed fortsätter att sjunka, även om flera butiker som befinner sig på Jordbroområdet uppger tvärt om – försäljningsökning och förbättrat resultat. Det är centrum som kämpar med tomma lokaler och butiker vars besökare har svårt att hitta in till samhället.

Förhoppningsvis kommer det nyintroducerade lojalitetssystemet Fillit hjälpa till med att åtminstone bryta den nedåtgående försäljningstrenden. Från starten i oktober 2014 har nu mer än 3000 personer varsin bricka som ger möjlighet att få bonus på köp i 13 av butikerna i samhället. Dals-Ed är en av de mest framgångsrika kommunerna när det gäller att ha implementerat detta system bland ca 15 andra kommuner i Sverige. Så kanske kommer försäljningsindexet att kunna vändas från nuvarande 101 och åter mot 120, som det var för 7 år sen. Den ökande e-handeln sätter också sina spår, och är en stor konkurrent till handeln. Man har däremot valt att se e-handeln som ett komplement som istället möjliggör att en del butiker kan överleva, eftersom den digitala butiken utökar kundkretsen. Men största hotet är köpcentren som ligger runtomkring oss. Även om Tanums nya köpcenter inte har påverkat handeln hos oss direkt, så är ändå köpcentren generellt ett hot.

Handeln under sommaren 2014 var trots allt god, enligt handlarna. Även besöksnäringen var nöjd med sommarens försäljning och aktiviteter, mycket tack vare det fina vädret.

En annan positiv aspekt som påverkar näringslivet är att antalet arbetstillfällen ökar även i år. 2219 personer arbetar i kommunen, jämfört med 2181 året innan. Detta visar att de befintliga företagen anställer fler och det syns även på att antalet invånare också ökar i kommunen.

Under 2014 har arbetet med att ta fram två nya strategier pågått. En landsbygdsstrategi och en näringslivsstrategi. Dessa två kommer att påverka riktningen på arbetet med att locka fler företag till kommunen och för att fortsätta att stödja de befintliga företagen. Arbetet har engagerat både boende, företagare och anställda inom kommunen via workshops, enkäter och intervjuer.

Samarbetet med Åmål, Bengtsfors, Tanum och Strömstad i näringslivsfrågor har fortsatt under 2014. Dels via projektet Gränssymbios, som var ett led i att skapa kontakter och lära varandra på norska och svenska sidan att förstå varandras näringsliv för att på sikt kunna främja att företag möts för nya affärer. Projektet har även skapat fördjupade kontakter med Högskolan Väst och Högskolan i Östfold, samt Svinesundskommittén, där arbetet under 2014 kommer att leda till att fler studenter och företagare stärker näringslivet i hela Position Västområdet framöver.

ARBETSLÖSHET

Den totala arbetslösheten (inklusive personer i åtgärder) minskade från 9,20 procent vid årets början till 7,60 procent vid årets slut. Det innebär en minskning med 1,60 procentenheter, vilket är den största minskningen i Dalsland.

Det betyder att kommunen nådde målet att ha en arbetslöshet understigande snittet i riket 2014. Den totala arbetslösheten i Dals-Ed var 0,5 procentenheter lägre än i riket vid utgången av 2014. Från och med 2008 gäller mätningen andelen av registerbaserade arbetskraften totalt i åldrarna 16–64 år.

Ungdomsarbetslösheten minskade för 3:e året i rad. Här var minskningen ännu mer markant och minskningen var 6,40 procentenheter från 17,5% i januari till 10,90 % i december. I december var 29 ungdomar 18-24 år utan arbete jämfört med 51 föregående år. Även här ligger vi under rikets nivå där arbetslösheten för ungdomar är 14,80 %.

Inom ramen för Samordningsförbundet har kommunen fokuserat på att arbeta mer med ungdomar och personer som står långt från arbetsmarknaden, vilket gett ett bra resultat inte minst i form av minskat försörjningsstöd.

Socialt företagande är ett EU-projekt som bedrivs i samverkan mellan kommunerna Säffle, Åmål, Mellerud, Bengtsfors och Dals-Ed. Projektet syftar till att utveckla socialt företagande och disponerar totalt 7,5 mkr. Utbildningsinsatser för både befintlig personal och arbetsökande kan ingå. Det har dock varit svårt att få deltagare till projektet. Projektet avslutades i april 2014. Målsättningen var att försöka få till något socialt företag i kommunen vilket inte lyckades.

BOENDE, BYGG- OCH PLANVERKSAMHET

Fördjupad översiktsplan för Eds tätort – ED OCH FRAMTIDEN och detaljplan för påbyggnad av affärs- och flerbostadshus i centrum har antagits av KF. Samrådshandlingar för detaljplan för Hökedalens industriområde har tagits fram.

Riskbedömning har tagits fram för planering av bostadsbebyggelse i centrum.

193 ärenden har registrerats i byggreda, varav 85 st ansökningar rör lov och förhandsbesked, 26 st strandskyddsdispenser har handlagts. 11 st tillsynsärenden har väckts såsom ovårdade fastigheter, brister i tillgängligheten för funktionshindrade mm. Förutom registrerade tillsynsärenden har påminnelser skickats ut till samtliga fastighetsägare som inte har genomfört obligatorisk ventilationskontroll (OVK).

KOMMUNIKATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Under 2014 fortsatte pilotprojektet med Närtrafik, en form av beställningstrafik öppen för alla åldrar. Projektet fortsätter under 2015 med ambitionen om att det från 2016 skall ingå i det ordinarie utbudet av kollektivtrafik.

Regionen har även beslutat om att anta Landsbygdsutredningen där Regionen garanterar och finansierar ett minsta godtagbart utbud.

Resandet inom kollektivtrafiken ökar något, främst genom att pendling för arbete och studier blir allt vanligare och att utbudet förbättras.

Under våren 2014 skulle Trafikverket presenterat en s.k funktionsutredning för stationsområdet som skulle gett kommunen en klarare bild över vilka åtgärder som är möjliga att genomföra och kan planera vidare med olika alternativ. Trafikverket meddelade under våren att utredningen inte var klar förrän hösten, även detta missade man så nu är senaste

budet våren 2015.

Före 2016 har VGR målet att alla stora hållplatser skall vara anpassade för funktionshindrade där kommunen ansvarar för investeringar i mark, hållplatser, parkeringar. 50% statsbidrag utgår för dessa investeringar.

Inom kollektivtrafiken tillträdde Nettbuss i augusti som leverantör av skoltrafiken.

Nettbuss har även övrig trafik i Dalsland. I december startade en fjärde avgång med tåget, en tidig morgontur mot Norge med en passande resmöjlighet för hemresa. Satsningen bekostas av Regionen och är enligt uppgift ett försök på ett år.

Under december inleddes arbetet med Stråkpott nr 2 i den regionala infrastrukturplanen där berörda kommuner, Fyrbodals, Trafikverket och konsult träffades för att göra en grovplanering. Under våren 2015 är det nästa träff och åtgärderna finns budgeterade under 2015-2020. Kommunen har infarten som huvudobjekt i planeringen.

(Stråk 2 är väg 164 Strömstad-Åmål-Karlstad)

MILJÖREDOVISNING

Miljöledning och miljöutbildning 2014

En miljökonferens för alla verksamhetsansvariga genomfördes i december 2013. På konferensen togs ett antal åtgärdsförslag fram som vidare skulle hanteras i respektive ledningsgrupp och därefter genomföras ute i verksamheterna. De stora förbättringspotentialerna finns inom områdena avfall/återvinning och inköp/avrop. Uppföljning och revision samt hjälp till genomförande har påbörjats och avslutas våren 2015.

Den nya livsmedelsupphandlingen, som gällt sedan i maj, har fått ett stort genomslag och andelen ekologiska produkter har kraftigt ökat. En ny upphandling för kemiska/tekniska produkter har också gjorts och goda möjligheter finns nu att göra avrop på miljömärkta produkter. Under nuvarande miljörevision ser vi att andelen miljömärkta kemiska/tekniska produkter dominerar.

Miljöutbildning – miljöörkortet pågår och personalen har tillgång till den via webben och har möjlighet att få stöd genom grupputbildningar. Dalslands miljökontor håller i miljöörkortsutbildningen och processen med införandet av miljöledningssystemet.

Miljöörkortet	Antal	Andel
Antal tillsvidareanställda:	507	-
Påbörjat:	38	8 %
Godkända:	192	38%

Naturvård

LONA-projektet ”Så in vilda blommor i Dalsland” är avslutat.

Målet var att så in ängsblommor längs gång- och cykelvägar och liknande miljöer i tätorterna i Dalsland sedan personal vid kommunernas park- och gatukontor och/eller arbetsmarknadsenheter grävt bort grässvålen på ett antal utvalda områden. Försök gjordes på mindre ytor under 2011-2012.

Tidigt visade det sig att markförhållandena i tätorterna var mindre lämpliga för sådd än väntat; i Färgelanda, Mellerud och Åmål med dåligt dränerade lerjordar och riklig förekomst

av ogräs, Ed med företrädesvis näringsfattiga grusavlagringar.

Hösten 2013 ändrades därför projektet. Plantor drogs upp genom sådd i pallkragar med jord. Odlingen blev framgångsrik och gav ett stort antal plantor av många olika arter. Utplanteringar gjordes hösten 2014 på lokaler i Bengtsfors, Ed, Färgelanda och Mellerud.

Totalt beviljades projektet 330 tkr i bidrag varav 17 % utnyttjats. Merparten av arbetet, 52 % utfördes idéellt. Dalslands miljökontor svarade för 35 %, kommunerna (Dals-Ed och Mellerud) 11 % .

LONA-projektet ”**Värna Skyddsvärda Träd**” är avslutat. Dals-Eds kommun har gemensamt med alla Dalslandskommunerna samt 11 andra västsvenska kommuner deltagit i detta trädprojekt. Projektet har inbegripit: en lokal workshop med deltagande personal från plan- och byggkontor samt tekniska kontor i alla Dalslandskommunerna, arbete med lokala rutiner, informationsaktivitet för allmänheten, politikerinformation, framtagande av informationsmaterial riktad till markägare respektive allmänhet, samt invigning av ett symbolträd vid Enebackens förskola i Dals Långed.

LONA-projektet ”**Vägledning till naturen - förstudie**” är avslutat. En ny LONA-ansökan inlämnades 1 december för ett huvudprojekt, med Dalslandskommunernas kommunalförbund som projekthuvudman och med Dalslands Turist AB och Vänersborgs kommun som medsökande. I Huvudprojektet kommer både kartmaterial och beskrivningar till intressanta naturområden att tas fram och göras lättillgängliga.

Naturkalendern med guidade turer har tagits fram och lagts ut på Dals-Eds kommuns hemsida.

Vattenvård

Dalslands Kanals Vattenråd (Upperudsälven) har bevakat fiskevandningsfrågan i samband med ombyggnaden av Vattenfalls kraftstation i Långed. En ny informationsfolder har tagits fram och översatts till engelska och tyska och distribuerats i området. En vattenvandring har genomförts i Årjäng samt deltagande har skett i Vattenrådssamverkan Väst.

Gullmarns Vattenråd (Örekilsälven/Valboån) har arbetat mycket med inventeringar av vandringshinder för fisk. En sammanställning har gjorts av alla vattenkvalitetsdata, en allmän informationsfolder om vattenrådet samt en folder om övergödningsfrågor har tagits fram.

Miljökontoret har samordnat kommunernas rapportering till vattenmyndigheten av vidtagna åtgärder för att förbättra statusen i sjöar, vattendrag och grundvatten. Varje vattenråd har en egen hemsida som nås via www.vattenorganisationer.se/vasterhavet/

Energi och klimat

Energieffektiva kommuner är ett samarbetsprojekt mellan Dalslandskommunerna och Säffle kommun (finansieras genom statligt energieffektiviseringsstöd, EES) där projektsamordnaren från Energisamverkan Dalsland har stöttat och samordnat arbetet med energieffektiviseringsåtgärder och uppföljning inom områdena: övergripande, fastigheter, transporter och teknisk försörjning. Några åtgärder som varit aktuella under 2014:

Brukarsamverkan - ett pilotprojekt där energibesparingen kommer fastigheternas brukare tillgodo på Stallbackens förskola.

Utrett och genomfört konvertering och uppvärmningsåtgärder på Brandstation samt AME/”Karlsson”-fastigheten

Inrapporterad statistik till Energimyndigheten 2014-03-31 visar att Dals Eds kommun:

Minskat energianvändningen i sina fastigheter från 167 kWh/m² år 2009 till 162 kWh/m² år

2013. En minskning med 3 %.

Total energianvändning för fastigheter, transporter och teknisk försörjning har i Dals Eds kommun minskat med 10 % mellan år 2009 och år 2013.

Nya uppföljningssiffror för år 2014 kommer när inrapportering till Energimyndigheten har genomförts senast 31 mars 2015. Projektet avslutas efter denna inrapportering eftersom det statliga stödet (EES) försvinner från 2014-12-31.

FRITID OCH KULTUR

I samband med att före detta Kulturchefen avgick med pension 1 april 2014 genomfördes en omorganisation. Fritid & Kultur har nu en gemensam chef för Kulturskolan, Ungdomsgården, Biblioteket, Fritid & Kultur samt Biografen. Ett femtiotal elever från Kulturskolan gjorde tillsammans med lärare och föräldrar en resa till kommunens vänort Jögeva. Flera konserter genomfördes samt ett antal studiebesök. Resan finansierades av Föräldraföreningen samt genom avgifter. Årets Kulturpris delades ut till konstnären Vivianne Pettersson.

SKOLA OCH BARNOMSORG

Förskoleverksamhet

Förskolans verksamhet har kännetecknats av ökat behov av plats i förskola. Ökningen beror på ökat barnafödande, inflyttning, samt ett utökat behov av platser från Migrationsverket. Under våren 2014 har ytterligare en tillfällig förskoleavdelning på Edsgärdet (Daggdroppen) startats. Förskolans verksamheter har under året arbetat intensivt med att lära sig använda IKT-verktyg såsom iPads som ett dokumentations- och kunskapsverktyg, ett utvecklingsarbete som fortgår.

Pedagogisk omsorg

En dagbarnvårdare har gått i pension, så för tillfället är det fem personer kvar som arbetar i pedagogisk omsorg.

Fritidshemmet

155 elever har haft fritidsplats på fem avdelningar. LGR 11 samt Allmänna råd för fritidshem har analyserats, och förslag på förbättringsåtgärder har arbetats fram. Ett märkbart förbättrat resultat har visat sig i de enkäter som genomförts under våren.

Grundskola

Under vårterminen har många aktiviteter genomförts, studiebesök, kulturarrangemang och samverkan mellan årskurser. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs nio är lika högt som 2013; 224 poäng. IKT-projektet med digitala lärverktyg i undervisningen har fortsatt. Projektering vad gäller renovering av skollokaler och utemiljö pågår och engagerar.

Grundsärskola

Under året har fyra nya elever skrivits in i obligatorisk särskola. Egen särskoleverksamhet för en del av eleverna bedrivs sedan 2013.

Externa gymnasiestudier

Nya samverkansavtal har trätt i kraft från hösten 2014.

Utsiktens gymnasieskola

Under våren förändrades ledningssituationen på Utsikten då gymnasiesärskolans rektor gick in som rektor för båda skolformerna. Det nya Samhällsvetenskapsprogrammet för elever inom

autismspektrat har startat. Programmet erbjuder 8 platser och 9 platser är fyllda. För Hotell- och turismprogrammet med skandinavisk profil har utvecklingen varit den rakt motsatta med drastiskt fallande elevtal till årskurs 1 hösten 2014. Två utredningar har genomförts och beslut om fortsatt satsning tas under 2015. Introduktionsprogrammets verksamhet växer, mycket beroende på kommunens mottagande av ensamkommande barn.

Utsiktens gymnasiesärskola

Under året har det genomförts flera olika studieresor för eleverna inom de olika verksamheterna. Syftet med dessa dagar har varit att träna eleverna i att hantera olika situationer utanför skolans väggar, bygga relationer, samt förbereda inför framtida studieresor. Under 2014 genomförs del 3 i det pedagogiska utvecklingsprojektet inom utomhuspedagogik/platsrelaterat lärande, ett projekt som stöds av SPSM även 2015.

Boende med särskild service

Ett nytt boende startades hösten 2014 för personer med autism. Det är kopplat till Utsiktens nya gymnasieprogram för personer inom autismspektrat, SA-programmet, och gymnasieskolans introduktionsprogram för ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder. Detta boende bedrivs på Toppen i befintliga lokaler. IVO har varit på tillsynsbesök under våren och hösten 2014. IVO pekade på gott arbete i de delar tillsynen omfattade vilket bl.a var ungdomarnas delaktighet och systematiskt kvalitetsarbete.

Externa gymnasiesärstudier

Inga händelser under perioden.

Vuxenutbildning

Kommunstyrelsen fattade under året beslut om att flytta in individ- och familjeomsorgen (IFO) på Utvecklingscenter vilket innebär en märkbar minskning av lokalytor för vuxenutbildningen. Studerande går i allt högre utsträckning vidare till högre studier efter vuxenutbildningen. Ett samverkansavtal inom Fyrbodal har ingåtts för vuxenutbildning, och verksamhetsansvaret har helt flyttats till FOKUS-nämnden.

ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORG SAMT INDIVID OCH FAMILJEOMSORG

Äldreomsorgens korttidsavdelning flyttade tillbaka till Edsgärdet från Hagalid i april på grund av att lokalerna inte uppfyllde de krav som ställs gällande arbetsmiljön.

Trycket på individ- och familjeomsorgen (IFO) har varit högt under första delen av 2014, detta gällande både institutionsplaceringar som övrig handläggning. Situationen har varit extra ansträngd då inte personalstaben varit komplett under någon del av året. Under årets andra del så valde IFO-chefen att avsluta sin tjänst och flera andra handläggare gick vidare till andra arbetsgivare. Den personal som finns kvar har gjort ett mycket gott arbete som hållit verksamheten flytande trots den låga bemanningen. Ensamkommande verksamheten gick vid årsskiftet 2013/2014 över till kommunstyrelsen men mycket arbete belastar fortsatt IFO-verksamheten. Särskilt under de senaste månaderna har det skett en ökning i antalet barn som hänvisats till vår kommun. Detta har lett till att verksamheten kommer att rekrytera ytterligare personal för att kunna möta upp detta.

Vid årets början skulle en enhet som handhar familjehem och familjerätt startat i Åmål. Enheten skall drivas av Bengtsfors, Mellerud, Åmål och Dals-Eds kommuner. Uppstarten dröjde till augusti men troligtvis kommer detta framledes att vara en stor tillgång för IFO-verksamheten.

Redan tidigt kunde förvaltningen konstatera att IFO-verksamheten och socialpsykiatrin skulle

gå mot ett stort underskott, samt att troligen särskilt boende skulle göra ett underskott på grund av korttidsavdelningens återflytt till Edsgärdet. Detta redovisades även till kommunstyrelsen relativt tidigt på året. För att minska ett stort befarat underskott så infördes anställnings- och inköpstopp under hösten. Samtidigt jobbade förvaltningen aktivt med att hålla nere personalkostnaderna. Effekten blev att under andra halvan av året kunde nämnden rapportera om ett allt bättre prognostiserat resultat. Bedömningarna visade sig dock vara lite väl pessimistiska och vid årets slut hamnade nämndens slutliga resultat i linje med budgetramen.

KONCERN

Koncernen Dals-Eds kommun består av kommunen och ett helägt bostadsbolag, Edshus AB. Edshus bygger och förvaltar bostäder och lokaler i Dals-Ed. Samtliga fastigheter ligger i Eds tätort. Antalet lägenheter var 423 och antalet lokaler var 16 vid årsskiftet. Totalt förvaltat yta var 35 600 kvm. Andelen vakanta lägenheter minskade från 2,1 procent 2013 till 0,5 procent vid utgången av 2014. Soliditeten har ökat från 9,6 procent till 10,4 procent.

Resultatet 2014 var +0,9 Mkr.

2.2 EKONOMISK ÖVERSIKT

ÅRETS RESULTAT

Kommunens resultat för 2014 var 3,8 mkr, vilket var 1,2 mkr sämre än budgeterat men hela 3,6 mkr bättre än sista prognosen till kommunstyrelsen per oktober månad som visade det blygsamma resultatet om +0,2 mkr. Resultatmålet på 2% av skatter och statsbidrag uppnåddes dock inte utan uppgick till 1,5%.

Strikt finansiellt så uppvisar kommunen ett mycket bra resultat med tanke på de dystra prognoser som lämnats från FOKUS- och socialnämnden under året.

FOKUS-nämndens prognos utvecklades från -7,4 mkr i februari till -3,9 mkr i oktober nästan uteslutande beroende på att åtgärder sattes in i form av både riktade åtgärder till vissa verksamheter men också i slutet av året i form av generella åtgärder såsom särskild prövning i samband med inköp- och anställningar m.m. De största ekonomiska bekymren återfinns här inom den egna gymnasieskolan på Utsikten där elevunderlaget sjunkit drastiskt de senaste åren och den satsning som gjordes med den skandinaviska inriktningen inte har fallit ut på det sätt som man hoppades på, här pågår dock ett ständigt arbete med att anpassa verksamheten utifrån dessa förutsättningar för att uppnå balans mellan intäkter och kostnader. En annan faktor för budgetavvikelsen beror på ökat antal barn inom förskoleverksamheten samt ökande kostnader för de egna gymnasieelever som studerar på annan ort. Det slutliga resultatet för FOKUS-nämnden hamnade på -3,0 mkr för helåret.

Socialnämndens prognos utvecklades under året från -4,1 mkr i februari till -2,8 mkr i oktober för att slutligen landa på +/-0 vid årets slut. Här har det generellt sätt saknats konkreta åtgärder under året för att komma i balans där de stora ekonomiska bekymren handlat om IFO-verksamheten som vid årets slut visade en budgetavvikelse på -5,2 mkr. En rad olika faktorer kan ses som förklaring till detta, bl.a. höga kostnader för institutionsplaceringar, hög omsättning av personal med bl.a. vakanser som följd, delvis avsaknad av dokumentation av interna rutiner och riktlinjer samt avsaknad av kontinuitet på ledarskapet. Övriga verksamheter inom socialnämndens verksamhetsområde visar positiva ekonomiska resultat och har därigenom bidragit till att socialnämnden klarat att hålla den totala budgetramen för året.

AVSTÄMNING AV BALANSKRAV

Resultatet för 2014 medför inget krav på att återställa resultatet enligt balanskravet. 0,6 mkr föreslås avsättas till resultatutjämningsreserven i enlighet med av Kommunfullmäktige antagna "Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv". Resultatutjämningsreserven uppgår i det fall att Kommunfullmäktige beslutar om maximal avsättning för 2014 till 9,1 mkr. Förutom detta har sedan 2007 totalt 11,8 mkr av det egna kapitalet öronmärkts till en pensionsreserv.

Det är dock viktigt att poängtera att dessa överskott i praktiken har använts för att finansiera investeringar och på så sätt redan förbrukats. I den mån dessa kommer att användas för att som resultatutjämningsreserv/pensionsreserv täcka framtida underskott i den årliga driften, så behöver motsvarande medel eventuellt lånas upp.

Avstämning av balanskrav (not 8)

Belopp i mkr	2014	2013	2012	2011
Årets resultat	3,8	7,4	3,5	8,0
avgår samtliga realisationsvinster	-0,7			-0,5
tillägg för realisationsvinster enligt undantag				
tillägg för realisationsförluster enligt undantag				
tillägg för orealiserade förluster i värdepapper				
avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper				
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	3,1	7,4	3,5	7,5
medel till resultatutjämningsreserv	-0,6	-5,0	-1,2	-2,2
medel från resultatutjämningsreserv				
medel till pensionsreserv				-3,0
Årets balanskravsresultat	2,5	2,4	2,3	2,3
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0	0	0
Summa balanskravsresultat	2,5	2,4	2,3	2,3
Balanskravsresultat att reglera	0	0	0	0

Nämnd/styrelse	Mkr
Kommunfullmäktige	0
Kommunstyrelsen	+1,4
Kommunstyrelsen Teknik och Service	+0,3
Plan- och byggnadsnämnden	+0,1
FOKUS-nämnden	-3,0
Socialnämnden	0
Valnämnden	+0,1
Finansförvaltning	-0,1
Summa	-1,2

NETTOKOSTNADER, SKATTEINTÄKTER OCH FINANSNETTO

Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna visar hur mycket den löpande verksamheten kostar i förhållande till skatteintäkterna. Under 2014 kostade verksamheterna 97 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag jämfört med 96 procent 2013.

Verksamhetens nettokostnader var 24,5 mkr högre jämfört med 2013 exkluderat den jämförelsestörande posten avseende återbetalning av för mycket inbetald premie för avtalsförsäkringar 2005 och 2006 på 5,3 mkr som betalades ut 2013. Skatteintäkter och generella bidrag ökade med 15,3 mkr till 254,5 mkr.

Storleken på skatteintäkterna beror på utvecklingen av löner och sysselsättning i hela landet. Statsbidragssystemet utjämnar de största skillnaderna mellan kommunerna. En kommuns egen skattekraft är inte helt avgörande för kommunernas skatteintäkter. Systemet garanterar alla kommuner 115 procent av medelskattekraften i landet. De kommuner som inte når upp till nivån (Dals-Ed ligger på 78 procent av medelskattekraften) får ett inkomstutjämningsbidrag. Dessutom finns en mellankommunal utjämning för kommunernas kostnadsstruktur.

Dals-Eds skatteintäkter och generella bidrag 2014 var 254,5 mkr, vilket var 0,4 mkr mer än fullmäktiges ursprungsbudget, under året har dock en positiv prognos avseende skatteintäkterna intäknats tillsammans med effekten av lägre arbetsgivaravgifter för unga och resulterat i en utökad ram för FOKUS-nämnden som kompensation för demografiförändringar inom åldersgruppen barn- och unga. Den definitiva slutavräkningen visade dock ett något lägre utfall vilket gjorde att budgetavvikelsen landade på -0,2 mkr.

Kommunens finansnetto (skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader) var -2,8 mkr, vilket var 1,5 mkr bättre än budget. De finansiella intäkterna uppgick till 0,2 mkr och bestod i huvudsak av räntor på likvida medel. De finansiella kostnaderna på 3,0 mkr omfattade till övervägande del räntor på kommunens lån.

EGET KAPITAL OCH SOLIDITET

Kommunens eget kapital ökade med 3,8 mkr och var vid årets slut 157,1 mkr. Soliditeten (eget kapital i förhållande till totala tillgångar) uppgick till 48 procent vilket var oförändrat jämfört med 2013. Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga ekonomiska styrka. Enligt lagen om kommunal redovisning rekommenderas kommunerna att redovisa pensionsförpliktelser enligt den blandade modellen. Endast pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska inte tas upp som skuld i balansräkningen, utan istället redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen uppgår till 9% vilket är en ökning från nivån på 7% 2013. Att kommunen har en positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelsen är mycket bra och stärker kommunens långsiktiga styrka ytterligare.

Rörelsekapitalet (skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder) var -14,9 mkr, en försämring med 3,9 mkr.

Anläggningsskapitalet ökade med 7,7 mkr till 172,0 mkr.

LIKVIDITET

De likvida medlen (tillgodohavanden i kassa och bank) uppgick vid bokslutstillfället till 29,3 mkr. Det är en ökning med 2,6 mkr sedan 2013. Den relativt höga likviditeten beror utslutande på förskjutningar i investeringsplanen. Här kommer stora projekt såsom

nybyggnation av förskola samt ombyggnation av Hagaskolan samt Snörrumskolan att påverka likviditeten i den riktning som ligger i budgetplan för 2015 och framåt.

INVESTERINGAR

Belopp i kkr

Nämnd/Styrelse	Utfall 2014	Budget 2014	Avvikelse
Kommunstyrelsen	3 941	5 744	1 803
KS Teknik & Service	13 246	27 306	14 060
Plan- och byggnadsnämnden	0	29	29
FOKUS-nämnden	663	661	-2
Socialnämnden	206	1 200	994
Summa	18 056	34 940	16 884

Årets bruttoinvesteringar var 18,5 mkr. Ersättningar och bidrag till kommunen var 0,4 mkr.

Några större investeringar:

Bredband landsbygden	2,3 mkr
Vattenförsörjning Toppen	2,1 mkr
Nytt räddningsfordon	1,0 mkr
Ombyggnation Hagaskolan	1,1 mkr
Nya sopkärl	0,7 mkr
Uppgradering hissar	0,8 mkr
Ny förskola Stallbacken	3,7 mkr
Ny värmeanläggning Karlssons fastighet	1,2 mkr
Ny hjullastare	0,8 mkr

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2014-12-03 §191 så kommer hela avvikelserna mot budget att tilläggsbudgeteras år 2015 för att påbörjade samt planerade projekt skall kunna färdigställas.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Kommunens långfristiga skulder var vid årets slut 92,2 mkr. De långfristiga skulderna minskade med 4,5 mkr i förhållande till 2013, varav omsättning av befintliga krediter motsvarade 13,8 mkr och amortering under året var 4,5 mkr. Samtliga kommunens långfristiga skulder är numera kopplade till anläggningar inom affärsdrivande verksamheter såsom VA- och renhållningsverksamheterna och de affärsdrivna fastighetsverksamheterna. Amortering under året har skett enligt plan och motsvarar avskrivningskostnaderna för anläggningar inom dessa verksamheter.

AVSÄTTNINGAR

Pensioner som har tjänats in från och med 1998 ska bokföras som avsättning i balansräkningen. I bokslutet för 2014 gällde det efterlevandepensioner och pensioner på lönekostnader över 7,5 basbelopp. Årets förändring uppgick till +1,8 mkr. Den relativt stora förändringen under året härrör sig från en ny mera långsiktig beräkning av pensionsskulden för förtroendevald politiker med uppdrag på heltid.

Den del av pensionsskulden som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Vid årsskiftet var pensionsskulden 129,0 mkr, vilket var en minskning med 2,0 mkr från 2013.

År 2007 antogs nya regler (*Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, RIPS 07*) för att beräkna pensionerna. I reglerna finns antaganden om livslängd och diskonteringsränta. De innebar en kraftig uppräknings av skulden i bokslutet 2007. Under åren har kommunen återlånat dessa medel, som bland annat använts för investeringar.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, beslutade 2011 att diskonteringsräntan som används i pensionsskuldberäkningarna enligt RIPS skulle sänkas med 0,75 procent. Denna sänkning medförde att pensionsskulden ökade.

SKL beslutade i april 2013 att återigen sänka diskonteringsräntan från och med 2014. Detta beaktades i redovisningen för 2013 då åtgärden blev känd. Avsättningsbeloppet i balansräkningen ökade därför under 2013 med 0,3 mkr i och med detta. För pensionsskulden utanför balansräkningen skedde också en uppjustering (9,1 mkr) som dock inte påverkade resultatet för 2013.

Sedan några år tillbaka har Dals-Ed målet att minst 3 mkr per år ska användas för att delfinansiera de kommande och ökande pensionsbetalningarna (pensionspuckeln). I bokslutet 2006 gjordes en partiell inlösen av ansvarsförbindelsen på 7,5 mkr och därefter har sammanlagt 11,8 mkr av det egna kapitalet öronmärkts och återlånats i verksamheten. Åren 2012, 2013 och 2014 har dock inga medel öronmärkts i det egna kapitalet för detta.

Belopp i mkr	2014	2013	2012
Avsatt till pensioner inklusive löneskatt	5,8	4,0	3,5
Pensionsförpliktelser inklusive löneskatt som redovisas som ansvarsförbindelse	129,0	131,0	122,8
Summa pensionsförpliktelser	134,8	135,0	126,3

Belopp i mkr	2014	2013	2012
Pensioner återlån ingående balans	11,8	11,8	11,8
Pensioner återlån 2012			0
Pensioner återlån 2013		0	
Pensioner återlån 2014	0		
Summa pensionsförpliktelser	11,8	11,8	11,8

FINANSIELLA MÅL

Resultat:

Kommunens långsiktiga resultatmål skall vara minst 2 % i förhållande till skatter och generella statsbidrag, vilket för 2014 motsvarar ett resultat på c:a 5,1 mkr.

Måluppfyllelse 2014:

Årets resultat uppgår till +3,8 mkr eller 1,5 % av skatter och generella statsbidrag. Verksamhetens nettokostnader uppgår till 97 % av skatter och statsbidrag på helåret. Inga särskilda insatser avseende pensionsåtgärder har gjorts under 2014.

Resultatet innebär att det finansiella resultatmålet inte uppfylls för 2014.

Soliditet:

Soliditeten skall långsiktigt överstiga 50 %. Under planperioden 2014-2016 skall soliditeten ökas och överstiga 46 %.

Måluppfyllelse 2014:

Soliditeten noteras per 31 december till 47,9 % och innebär att det finansiella soliditetsmålet uppnås för 2014.

Likviditet:

Likviditeten skall uppgå till minst 5 mkr.

Måluppfyllelse 2014:

Likviditeten uppgår per 31 december till 29,3 mkr och innebär att det finansiella likviditetsmålet uppnås för 2014.

Lån:

Lånefinansiering av investeringar ska endast vara möjligt i affärsdrivande verksamheter (VA-, renhållningsverksamheterna, kommersiella fastigheter och vissa fastigheter med blandad verksamhet). I dessa fall skall amorteringstakten följa investeringens avskrivningsnivå samt den externa faktiska räntekostnaden belasta den affärsdrivande verksamheten.

Enligt VA-lagen får medel avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar om vissa kriterier är uppfyllda. Gällande investeringar inom VA-verksamheten skall ett sådant förfarande användas i första hand.

Investeringar: Investeringar i skattefinansierad verksamhet skall finansieras med egna medel. Utrymmet för dessa investeringar bestäms utifrån årets resultat för hela kommunen plus årets avskrivningar inom de skattefinansierade verksamheterna minus beslutad amortering på pensionsskuld.

Pensionsskuld: Utrymmet för amortering av kommunens pensionsskuld bestäms utifrån årets resultat för hela kommunen plus årets avskrivningar inom de skattefinansierade verksamheterna minus beslutad investeringsnivå för de skattefinansierade verksamheterna.

Försäljning av anläggningstillgångar: Vid försäljning av anläggningstillgångar i affärsdrivande verksamhet skall belopp motsvarande restvärdet amorteras på den långfristiga skulden. Vid försäljning av anläggningstillgångar i skattefinansierad verksamhet skall bedömning göras för det enskilda fallet om amortering av den långfristiga skulden skall ske eller om försäljningssumman skall förstärka kommunens likviditet och ge utrymme för nya investeringar.

Måluppfyllelse 2014:

Nya lån togs upp senast under 2014. Låneskulden per 31 december noteras till 96,6 mkr (därav kortfristig del med 4,5 mkr som amorteras under 2015). De långfristiga skulderna är

numera kopplade till anläggningar inom de affärsdrivande verksamheterna och amortering sker i samma takt som avskrivningen av dessa. Beslut om nyupplåning på 29,8 mkr (differens mellan bokfört värde på ovanstående anläggningar och aktuell låneskuld) föreligger för att klara investeringar inom skattefinansierad verksamhet, detta kommer troligtvis att verkställas under 2015.

Det finansiella målet avseende låneskulden uppnås därför för 2014.

2.3 PERSONAL- OCH HÄLSOBOKSLUT

Anställda

Med anställda avses i detta avsnitt antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Vi utgår ifrån fysiska personer och om en person har fler anställningar inom kommunen, så räknas personen bara en gång. Timavlönade och uppdragstagare är exkluderade.

Antalet anställda i nov 2014 var 560 personer fördelat enligt följande:

Tillsvidareanställningar: 487

Visstidsanställningar: 73

Jämfört med föregående år så är det en minskning med 16 personer för tillsvidareanställda. Visstidsanställda har ökat med 5 personer.

Av de anställda var 439 kvinnor (78,4%) och 121 män (21,6%).

Sysselsättningsgrad

61 % av kommunens tillsvidare- och visstidsanställd personal arbetar heltid, vilket är på samma nivå som föregående år.

Nerbrutet per kön är motsvarande procentsats 52,6 % bland kvinnor (en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2013) respektive 90,9 % bland männen (en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med 2013).

För Socialförvaltningen är andelen heltidsanställda 29,1%. Detta är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år (29,7% december 2013).

Åldersstruktur

Medelålder för kommunens tillsvidare- och visstidsanställda är:

Kvinnor: 48 år

Män: 48 år

Av de tillsvidareanställda är ca 20,1 % 60 år eller äldre (en minskning med 3,9 procentenheter jämfört med helårsbokslutet 2013) och 33,9 % befinner sig i åldersspannet 50-59 år (en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med helårsbokslutet 2013).

Under 2014 har 21 personer gått i ålderspension.

Personalomkostnader

De totala lönekostnaderna för 2014 uppgår till 170,2 mkr exklusive sociala avgifter och medellönen var 26 135 kronor i december 2014 (en ökning med 851 kr/mån).

VERKSAMHETSUTVECKLING

Ledarskap & Kompetensutveckling

Under 2014 har arbetet med Kultur och Värderingar gått vidare med utgångspunkt i ”Dals-Eds studien” som gjordes under 2013. Under året har arbetet fortsatt med workshop för förtroendevalda och chefer samt ett arbete med att utbilda Kulturambassadörer i syfte att sprida arbetet kring kultur och värderingar till kommunens verksamheter. Detta är ett arbete som kommer att fortgå under kommande år. Som komplement har personlig ledarutveckling erbjudits våra chefer med koppling till värderingar.

Kommunledningen har under året regelbundet samlat kommunens chefer för att lyfta aktuella

frågor och ett utbildningsprogram har arbetats fram för kommunens chefer. Programmet avser åren 2015-2017.

Arbetsmiljö & Företagshälsovård

Sjukfrånvaron ökade 2014 jämfört med 2013, totalt med 1,2 procentenheter. Störst var ökningen bland kvinnor och i åldrarna 30-49 år respektive 50-67 år. Nästan hälften av all sjukfrånvaro var 60 dagar eller längre.

Fr o m 1 september 2014 gjordes en friskvårdsatsning för kommunens anställda, innefattande bl a val mellan friskvårdstimme, som återinfördes, eller ett utökat friskvårdsbidrag.

Avonova/Kinnekullehälsan, som är leverantör av företagshälsovård för kommunen, har under 2014 i första hand anlåtats till lagstadgade hälsoundersökningar, handledning, arbetsmiljökartläggning samt insatser kring hälsa och rehabilitering.

Antalet anmälda arbetsskador minskade under 2014 från 20 till 18. Tillbudsansmälningarna har stigit från 120 till 168. Av tillbuden är 131 rapporter om hot och våld, varav 117 härrör från ett och samma boende. Det är Socialförvaltningen och FOKUS-förvaltningen som tillsammans står för merparten av tillbuden. Den vanligaste anmälningsorsaken är konsekvenser av orolighet och aggressivitet hos brukare och elever.

Personalstatistik, helårsredovisning

Anställda	Nov 2014	Nov 2013	Nov 2012
Antal tillsvidareanställningar	487	503	503
Varav kvinnor (%)	78,4%	79,1%	79,5%
Varav män (%)	21,6%	20,9%	20,5%
Antal visstidsanställningar (exkl. timavlönade)	73	68	61
Total antal anställda	560	571	564
Sysselsättningsgrad			
Heltidsanställda i % av samtliga anställda (exkl. timavlönade)	61 %	61 %	63 %
För kvinnor (%)	52,6	53 %	55 %
För män (%)	90,9	89%	91%
Sjukfrånvaro	2014	2013	2012
Total sjukfrånvaro (%)	6,2 %	5 %	4,4 %
Varav sjukfrånvaro 60 dgr eller mer	49,2 %	43 %	31,6%
Total sjukfrånvaro per kön			
Kvinnor (%)	6,7 %	5,3 %	4,6 %
Män (%)	4,8 %	4,3 %	3,8 %
Total sjukfrånvaro per åldergrupp			
Under 29 år (%)	2,6 %	2,1 %	2,7 %
30 – 49 år (%)	6,7 %	4,8 %	3,9 %
Över 50 år (%)	6,5 %	5,8 %	5,1 %

2.4 FRAMTIDSANALYS OCH OMVÄRLDSBESKRIVNING

SVAGARE INTERNATIONELL UTVECKLING OCH DÄMPAD PRIVAT KONSUMTION SKRUVAR NED BNP-TILLVÄXTEN

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ger i Cirkulär 14:59 2014-12-19 följande kommentarer till det ekonomiska läget:

Efter en stark avslutning på fjolåret har svensk ekonomi i år utvecklas förhållandevis svagt. Det främsta skälet är en fortsatt svag internationell utveckling och därmed en fortsatt svag svensk export. Svensk BNP beräknas i år växa med 1,9 procent. Nästa år ser förutsättningarna bättre ut och BNP beräknas då växa med 2,9 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats betydligt bättre än BNP och fortsätter att generera ökad sysselsättning. Den starka ökningen av arbetskraften har dock inneburit att arbetslösheten bitit sig fast kring 8 procent. Den kommer nu successivt minska ned till omkring 6,5 procent 2016. Tack vare att ekonomin befinner sig i en återhämtningsfas växer det reala skatteunderlaget relativt snabbt, med över två procent nästa år och omkring 1,5 procent året därefter. Underskottet i den offentliga sektorns finanser minskar långsamt men stannar ändå på minus 0,5 procent 2018, betydligt lägre än det mål som riksdag och regering ställt upp för sparandet om ett plus på 1 procent. Eftersom BNP samtidigt växer innebär det inte någon ökning av den offentliga bruttoskulden i förhållande till BNP.

Omvärldens ekonomier går i otakt. I USA har tillväxten etablerat sig på en hygglig nivå och arbetslösheten har sjunkit snabbt. Utvecklingen på andra viktiga svenska exportmarknader har varit blandad. I Storbritannien har den ekonomiska utvecklingen varit förvånansvärt stark och den brittiska ekonomin förväntas visa fortsatt styrka i år och nästa år. I våra nordiska grannländer har den ekonomiska utvecklingen snarast gått i motsatt riktning. Det ekonomiska läget i euroområdet har försvagats under hösten. Året inleddes med en kvartalstillväxt av BNP på 0,5 procent, medan de två följande kvartalen endast växte med 0,1 respektive 0,2 procent. Krisen i Ukraina och de handels sanktioner med Ryssland som följt har påverkat, likväl som den svagare tillväxten i Kina och tillväxtekonomierna. Tyskland, som förväntas vara motorn i euroområdet, har på grund av den låga aktiviteten hos dess handelspartners tappat fart.

Den låga inflationen i stora delar av världen bidrar till att de stora centralbankernas styrräntor är fortsatt mycket låga. Det är inte troligt att den amerikanska centralbanken kommer att höja styrräntan förrän vid mitten av 2015. För den europeiska centralbankens del pekar det mesta mot att en räntehöjning får vänta till efter 2016. Den låga svenska inflationen under 2014 har fått riksbanken att sänka styrräntan till 0 procent och revidera ned räntebanan mycket kraftigt. Det innebär troligen att det dröjer till 2016 innan penningpolitiken börjar stramas åt och att styrräntan endast når upp till 2,5 procent vid slutet av 2018. Den svenska styrräntan kommer därmed att ligga lågt relativt räntan i USA men högt i förhållande till euroräntan.

Inte bara omvärlden går i otakt, det gäller också den svenska ekonomin. Tillväxten har dämpats markant sedan ett uppsving under andra halvåret 2013. Trots det fortsätter sysselsättning och arbetade timmar öka i god takt. Det betyder att produktiviteten utvecklas mycket svagt. I denna spretiga bild klarar sig skatteunderlaget förvånansvärt bra, med reala ökningarna runt 2 procent i år och nästa år, främst tack vare den starka ökningen av antalet arbetade timmar, men den för kommunsektorn gynnsamma priset effekten (kommunsektorns priser stiger långsammare än löneökningarna). En relativt liten ökning av grundavdraget spelar också roll.

Den privata konsumtionen utvecklades svagare under det tredje kvartalet än beräknat, delvis förklarad av tillfälliga faktorer, och därmed blir årets ökning något långsammare än vad vi tidigare räknat med. Lägre förväntningar från konsumenterna och att 2015 startar från en lägre

nivå betyder att också nästa års ökning revideras ned. Å andra sidan har hushållens inkomster utvecklats mycket gynnsamt sedan mitten av 2000-talet. Mellan 2005 och 2013 har hushållens reala disponibla inkomster vuxit med i genomsnitt 3,2 procent per år. Under samma period har hushållens konsumtionsutgifter ökat med endast 1,9 procent i genomsnitt per år. Hushållens sparande har därmed stigit mycket kraftigt. Åren 2012 och 2013 nådde hushållens nettosparkvot den högsta nivån i modern tid.

Produktivitetens utvecklingen har varit mycket svag, eller obefintlig i ett antal år. Den svaga utvecklingen inleddes redan 2006, ett par år före finanskrisen. Efter återhämtningen 2010 har produktiviteten varit i stort sett oförändrad. Vi räknar med att den återgår till att öka, men inte lika snabbt som tidigare. Det kommer att ha betydelse för såväl BNP-utvecklingen som löneökningarna på sikt.

Prisutvecklingen har under en tid varit mycket svag. Konsumentprisindex har sedan slutet av 2011 varit i stort sett oförändrat. En bidragande orsak till denna stagnation är lägre räntor, men även den underliggande inflationen (KPIF) har varit mycket låg. Kronförsvagningen i kombination med en allt starkare inhemsk efterfrågan drar efterhand upp inflationstalen.

Utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas som splittrad. Trots relativt svag tillväxt har sysselsättningen stått emot och utvecklats förvånansvärt bra. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften fortsatt att växa. På sikt är det naturligtvis bra, men med den begränsade efterfrågan på arbetskraft har det inneburit att arbetslösheten har bitit sig fast runt 8 procent. Vi räknar dock med att arbetslösheten sjunker under 2015. Det är det stora tillskottet av utrikes födda som gjort det möjligt för arbetskraften och sysselsättning att öka snabbt sedan 2005. Födda utanför Europa utgör en betydande andel av sysselsättningsökningen. Gruppen svarade för 135 000 av ett totalt plus på 240 000 personer.

DALS-ED

Befolkningen ökar fortsatt i kommunen, vilket är mycket glädjande.

Det lokala näringslivet går bra och arbetslöshetsiffrorna ligger under riksgenomsnittet för Sverige.

Ett nytt Näringslivråd har skapats och ett nytt reglemente för rådet har tagits fram.

Edshus styrelse har för avsikt att se vilka möjligheter det finns till att bygga nya hyreslägenheter.

26 nya tomter har tagits fram på Toppenområdet.

Från och med 1 maj 2015 får Dals-Eds kommun en ny kommunchef. Nuvarande kommunchef och den tillträdande kommer att arbeta parallellt under maj/juni.

Under våren 2015 kommer personalcheferna i Dalsland redovisa förslag på hur kommunerna kan samarbeta om löneadministrationen.

Dalslandskommunerna kommer att utöka och personalförstärka enheten för upphandling. Detta i syfte att kvalitetssäkra och effektivisera kommunernas upphandlingar.

Antalet "Ensamkommande barn" kommer under 2015 öka ytterligare, vilket innebär att behovet av bostäder för aktuell grupp kommer att öka under senhösten.

Innan sommaren kommer kommunerna i Dalsland ta beslut om hur Dalslandskommunernas kommunalförbund skall organiseras i framtiden.

En högprioriterad fråga under 2015 kommer att vara bostadsförsörjningsfrågan. Det finns behov av alla typer av boende.

Under de närmsta månaderna måste kommunen ta ett strategiskt beslut om gymnasieskolan

2.5 KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE MÅL

2.5.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentar
Bekämpa utanförskapet genom att bland annat minska arbetslösheten med fokus på unga.	<p>Den totala arbetslösheten i kommunen understeg arbetslösheten i riket och var lika med länets vid årsskiftet. Detta gäller även ungdomsarbetslösheten som under året varit den lägsta på många år. AME arbetar aktivt för att bekämpa arbetslösheten med bland annat olika former av jobbsökaraktiviteter och det är uppenbart att verksamhetens insatser tillsammans med andra aktörer och faktorer som närheten till den norska arbetsmarknaden, påverkar resultatet positivt.</p> <p>Genomgående i FOKUS verksamheter inriktas arbetet mot att förbereda för individens framtid. Det kan handla om arbetet med att förbereda för läsinläring i Förskoleklass, att studera mot grundskolans kunskapsmål eller att i gymnasiesärskolans elevboende utveckla egenkompetens för ett självständigt liv. FOKUS redovisar god måluppfyllelse, bland annat var samtliga elever som lämnade år 9 våren 2014 behöriga till både yrkesprogram och högskoleförberedande program.</p> <p>Socialnämnden arbetar inom sina verksamheter kontinuerligt med målet. Bland annat sker samarbeten inom LSS-området för att öka samverkan med FOKUS och en gemensam familjerätt och familjehem har startats upp i fyra av Dalslandskommunerna med säte i Åmål. Dessutom samverkan IFO och AME väl vilket kommer att förstärkas under 2015 då verksamheterna blir samlokaliserade. Däremot har samarbetet med familjecentralen brutit under året, då socialförvaltningen inte haft full bemanning på IFO. Målet bedöms dock sammantaget som uppfyllt.</p>
Kommunen ska vara en föregångare inom miljöhänsyn och för människors goda hälsa.	<p>Miljöledningsarbetet är implementerat i samtliga verksamheter inom kommunen och det pågår ett fortgående arbete med att följa upp framtagna handlingsplaner. Kommunkoncernens totala energiförbrukning ska minska med 2% årligen. Arbetet pågår med bl.a. konvertering till energieffektiva uppvärmningssystem. Människors hälsa finns med som en naturlig del i nämndernas verksamheter men har fortsatt behov av utveckling.</p> <p>Sedan 2010 har energiförbrukningen sjunkit både i kommunens och Edshus lokaler i enlighet med målsättningen, så även under 2014 från totalt 8,5 milj kWh till 7,5 milj kWh. Däremot har total energianvändning / kilometer för personbil inom kommunen ökat något.</p> <p>Sammantaget görs bedömningen att målet är delvis uppfyllt.</p>

Kommunfullmäktiges mål**Senaste kommentar**

Dals-Eds kommun skall vara en föregångskommun när det gäller barn och ungdomars uppväxtvillkor. Våra barn och ungdomar skall känna sig värdefulla, viktiga och älskade.

Ett stort arbete görs varje dag i de olika verksamheterna för att tillse att barn och unga får goda förutsättningar att utvecklas. Samverkan både inom kommunen och med andra aktörer är en viktig framgångsfaktor där bland annat Familjecentralen för de allra yngsta barnen och det aktiva stödet till kommunens föreningsliv är viktigt.

Utöver det ordinarie arbetet genomförs bland annat ICDP-utbildningar för personal kontinuerligt. ICDP är en metod som alla som arbetar med barn och unga för att ha en gemensamt synsätt/arbetsätt. Våra värderingar och värdegrundsarbetet är oerhört viktigt i våra verksamheter oavsett om vi möter barn eller vuxna. Målet är att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning 2014 steg 1 vilket dock inte har lyckats.

Socialtjänsten har som ambition att arbeta uppsökande i miljöer som barn och unga vistas vilket dock inte verkställt eftersom det varit personalbrist på IFO under hösten 2014.

Pågående arbete sker inom ramen för lokalprocessen för skola och barnomsorg med att skapa bättre miljöer både inomhus och ute för barn och elever. På olika sätt uppmuntras barn och unga att ta initiativ för att stärka möjligheter att påverka vardagen. Bedömning görs att målet delvis är uppfyllt.

2.5.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentar
Kommunen ska genom sitt natursköna läge, kultur- och fritidsliv samt goda företagsklimat vara attraktiv för besökare samt de som bor och verkar i kommunen	<p>FÖP för Dals-Eds tätort som antogs under våren 2014 ska utgöra ett viktigt dokument för framtida utveckling av kommunens tätort. Detaljplanearbete i centrum har även startats upp under sommaren som en del i förverkligandet av FÖP. Genom säkring av vattenförsörjning till bostadsområdet Toppen, har möjlighet givits till ytterligare utbyggnad av bostadstomter vid området Orrvägen som enligt planeringen ska stå klart under 2015.</p> <p>Kontakter mellan kommunen och berörda myndigheter kring förbättringar inom såväl infrastruktur som kollektivtrafik pågår oavbrutet. Inom projektet kring resecentrum inväntas funktionsutredning från Trafikverket inför det fortsatta planarbetet.</p> <p>Processen kring kommunens framtida äldreboende fortgår. Konsult ska ta fram förslag under våren 2015 och därefter kan förhoppningsvis vidare beslut fattas. För socialnämnden har behovet av platser i Särskilt boende ökat vilket gjort att det saknats plats på Hagalid och då har Korttids använts i högre utsträckning än det finns platser.</p> <p>Under året har nyföretagandet ökat betydligt jämfört med förra året, inom främst skogsnäringen. Däremot har en rad företag avregistrerats och upphört som gör att antal företag minskat med ca 25 stycken. Befintliga företag går bra med undantag för handeln vars omsättning fortsätter att minska. Förhoppningsvis kan den under året introducerade satsningen i Klubb Dals-Ed bryta den nedåtgående försäljningstrenden.</p> <p>Besöksantalet på turistbyrån och evenemangen var något lägre än föregående år. Däremot har besöksantalet på dalsland.com ökat betydligt.</p> <p>SCB medborgarundersökning som genomfördes hösten 2014 visar att Dals-Ed får ett högre betyg än snittet när det gäller kommunen som en plats att bo och leva på. 50% kan tänka sig att rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen.</p>
Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare och kännetecknas av god kvalitet i dess verksamheter	<p>Flera verksamheter har tydliga kvalitetsmått i form av jämförande undersökningar eller brukarundersökningar för att mäta nöjdhet medan andra verksamheter helt saknar detta. Detta mål syftar till att skapa en tydligare mätbarhet för samtliga verksamheter genom att ta fram kvalitetsmått för respektive verksamhet. Ytterligare underlag för denna uppföljning tas fram under våren 2015 i samband med verksamheternas behovsanalys.</p> <p>Kommunens verksamheter strävar efter ständiga förbättringar men helhetsintrycket kring enkätuppföljningar, tillsyner och jämförelser är positivt. Dessutom visar SCB medborgarundersökning som genomfördes hösten 2014 att nöjdheten över kommunens verksamheter är högre än snittet bland deltagande kommuner. Bedömning görs om att målet är uppfyllt.</p>

2.5.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentar
<p>Kommunens beslutsfattare och verksamheter ska präglas av öppenhet och tillgänglighet med medborgarna.</p>	<p>Kommunen kan via hemsida och facebook ta emot allmänna synpunkter och förslag samt i samband med olika större utredningsprocesser, ge möjlighet för medborgare att delta med yttranden. Hemsidan används också för information om pågående processer och för blanketter till kommunens tjänster. Planering pågår även kring införande av e-tjänster kopplat till blanketterna. Det pågående arbetet i verksamheterna med Kultur och värderingar syftar också till att skapa en utveckling av kommunens förhållande till öppenhet och tillgänglighet för kommunens medborgare och brukar.</p> <p>Medborgarundersökning som genomfördes i samarbete med SCB under hösten 2014 visade att medborgarnas möjligheter till inflytande nöjdheten över kommunens verksamheter är högre än genomsnittsresultatet bland deltagande kommuner. Resultatet inkluderar värdena; kontakt, information, påverkan och förtroende.</p> <p>Bedömning görs om att målet är uppfyllt.</p>
<p>Barnkonventionen ska genomsyra all kommunal verksamhet</p>	<p>Arbete för ökad samverkan mellan verksamheter pågår i enlighet med Dals-Eds modellen men uppföljning av arbetet behöver genomföras. Barnchecklistan är ännu inte införd. Handläggare inom socialförvaltningen arbetar med verktyget BBIC som ska säkerställa att barnperspektivet beaktas i all handläggning. Däremot har målet om att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning under 2014 inte uppfyllts.</p> <p>Inom Familjecentralen finns ett nära samarbete mellan de olika aktörerna, främst mellan BVC och öppna förskolan, för att kunna nå så många familjer som möjligt.</p> <p>Målet bedöms som delvis uppfyllt.</p>

Kommunen ska främja mångkultur, öppenhet inför olikheter och motverka mobbing och trakasserier.

Kommunen arbetar ständigt i sina verksamheter för att på ett tidigt stadium och på ett tydligt sätt motverka diskriminering, mobbing, främlingsfientlighet. När ärenden uppkommer ska detta följas upp med åtgärder och dokumenteras. Inom FOKUS-nämnden finns mål om att antal incidentrapporter gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska minska. Ärenden ska dokumenteras, utredas och följas upp i enlighet med Likabehandlingsplanen. Flera incidentrapporter har lämnats under hösten än våren 2014. Däremot har endast ett fåtal ärenden (2) dokumenterats under hösten 2014. Under våren var antalet 18. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

2.5.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentar
Kommunen ska ha en stabil ekonomi i balans, med ett årligt positivt resultat som motsvarar ca 2 % av skatter och bidrag	Utfallet för helåret 2014 visar ett positivt resultat på 3,8 mkr (1,5 % av skatter och bidrag), vilket var 1,2 mkr sämre än budget och 3,6 mkr sämre än helåret 2013 (för helåret 2013 ingick dock jämförelsestörande poster på totalt +5,3 mkr).
Kommunens verksamheter ska bedrivas i enlighet med principen "God ekonomisk hushållning" och förhålla sig till standardkostnader och jämförelser med andra kommuner.	Utfallet för helåret 2014 landade på ett positivt resultat på 3,8 mkr samt ett underskott mot budget på 1,2 mkr. De största avvikelserna återfinns under FOKUS-nämnden (-3,0 mkr) där kostnaderna för det egna gymnasiet har den största avvikelsen samt under socialnämnden (+/-0 mkr) där kostnaderna för individ- och familjeomsorgen (IFO) visar störst avvikelse (-5,2 mkr). Kommunstyrelsen har fått löpande information under året kring det besvärliga läget för respektive nämnd samt i varierande omfattning delgivits beslut om åtgärder för att komma i balans. Dialog har även förts mellan kommunchef och respektive förvaltningschef för att komma tillrätta med underskotten. Två grupper har tillsatts under hösten för att fördjupa sig och utreda olika förslag till lösningar för gymnasiet samt IFO-verksamheten. Kommunstyrelsen har tillfört egna personella resurser för att stötta i detta arbete. Som ett led i att försöka minimera underskottet så långt det går har kommunstyrelsen den 10 september för egen del fattat beslut om anställnings- och inköpsstopp för resten av året och även uppmanat nämnderna att fatta likalydande beslut. Socialnämnden fattade likalydande beslut 23 september och FOKUS-nämnden fattade motsvarande beslut 1 oktober.
Kommunen ska ha ett öppet förhållningssätt till samarbete med andra kommuner där det finns ekonomiska och kvalitetsmässiga fördelar.	Utredning av kommungemensamma verksamheter pågår inom bland annat löner, ekonomisystem, renhållning, va-verksamhet. Inom samtliga verksamheter finns en öppenhet och beredskap inför att samverka med andra kommuner när det är möjligt och kostnadseffektivt.

2.5.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentar
Kommunens verksamheter ska kvalitetssäkras och vara ett föredöme i arbetet med Ständiga förbättringar.	Utbildningar för arbetsledare genomfördes under 2013 avseende LIA - lärande i arbetslivet och Ständiga förbättringar. Arbetet pågår ute i verksamheterna och det finns rutiner inom t ex plan- och byggkontoret om handläggningstider som åtföljs. Inom FOKUS har höga genomsnittliga meritvärden uppnåtts två år i rad och samtliga elever som lämnade år 9 våren 2014 var behöriga till både yrkesprogram och högskoleförberedande program. Full måluppfyllelse kvarstår dock att uppnå, varför detta är ett mål som får största fokus framgent. Inom socialnämnden är Ständiga förbättringar numera en naturlig del i arbetet. Återstår dock att följa upp hur verktygen enligt modellen används och har implementerats i verksamheterna. Målet bedöms som delvis uppfyllt.
Dals-Eds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare för att verksamheterna ska klara den framtida personalförsörjningen.	Utbildningar har genomförts under de senaste åren för att bland annat stärka chefsrollen samt handledarskapet vid mottagandet av praktikplatser i kommunens verksamheter vilket är viktigt inför det framtida rekryteringsbehovet inom flera verksamheter. Under 2015-2016 genomförs en utbildningsplan för chefer innehållande bland annat arbetsmiljö. Socialnämnden har tagit fram en fortbildningsplan för 2014-2015 utifrån ökade krav på kompetens. Nämnden ska även utse en grupp som arbetar med rekryteringar nu och inför framtiden. Förvaltningen har även arbetat aktivt med insatser kring bemötande och värdegrund och Kulturambasadorer har utsetts. På grund av den ekonomiska situationen under hösten har utbildningar till personalen minskat och ekonomin gör det även svårt att tillgodose målet om heltidstjänster. Bedömning görs om att målet är delvis uppfyllt.

3 RÄKENSKAPER

3.1 DRIFTREDOVISNING

Belopp i tkr	Utfall 2014			Budget 2014 Netto	Budget- avvikelse
	Kostnad	Intäkt	Netto		
Nämnd					
Kommunfullmäktige	-451	0	-451	-492	41
- varav Kommunfullmäktige	-83	0	-83	-104	21
- varav Revision	-368	0	-368	-388	20
Valnämnden	-78	0	-78	-200	122
Kommunstyrelsen	-61 878	24 421	-37 457	-38 885	1 428
- varav kap. kostn. renhållningsverksamhet	-234	0	-234	-187	-47
- varav kap. kostn. VA-verksamhet	-1 699	0	-1 699	-1 653	-46
- varav kap. kostn. övrig verksamhet	-5 623	0	-5 623	-5 838	215
- KS oförutsedda utgifter	-50	0	-50	-50	0
- Objektsreserv kap.kostn.	-1 035	0	-1 035	-1 395	360
- varav övrig verksamhet	-53 237	24 421	-28 816	-29 762	946
Kommunstyrelsen Teknik och Service	-75 291	76 603	1 312	1 044	268
- varav renhållningsverksamhet	-6 557	6 791	234	232	2
- varav VA-verksamhet	-6 407	8 106	1 699	2 108	-409
- varav gatu- och vägverksamhet	-2 605	121	-2 484	-3 410	926
- varav fastighetsverksamhet	-31 220	35 567	4 347	4 558	-211
- varav städverksamhet	-6 593	6 972	379	20	359
- varav kostverksamhet	-11 545	11 272	-273	66	-339
- varav övrig verksamhet	-10 364	7 774	-2 590	-2 530	-60
Plan- och byggnadsnämnden	-2 796	1 223	-1 573	-1 667	94
FOKUS-nämnden	-163 607	52 804	-110 803	-107 822	-2 981
- varav förskoleverksamhet	-25 515	4 857	-20 658	-21 333	675
- varav grundskola	-51 162	2 762	-48 400	-47 887	-513
- varav gymnasieskola	-29 894	8 379	-21 515	-19 440	-2 075
- varav gymnasiesärskola	-21 552	20 811	-741	920	-1 661
- varav vuxenutbildning m.m.	-3 693	729	-2 964	-3 184	220

Belopp i tkr	Utfall 2014			Budget 2014 Netto	Budget- avvikelse
- varav internat Utsikten	-13 786	13 915	129	223	-94
- varav kultur- och fritid	-9 019	1 241	-7 778	-7 640	-138
- varav övrig verksamhet	-8 986	110	-8 876	-9 481	605
Socialnämnden	-126 150	25 218	-100 932	-100 912	-20
- varav IFO	-24 439	1 320	-23 119	-17 954	-5 165
- varav LSS	-30 010	9 418	-20 592	-21 614	1 022
- varav äldreomsorg	-61 347	8 801	-52 546	-55 572	3 026
- varav övrig verksamhet	-10 354	5 679	-4 675	-5 772	1 097
Summa nämnder	-430 251	180 269	-249 982	-248 934	-1 048
Finansverksamhet					
- Arbetsgivaravgifter	-50 867	0	-50 867	-49 185	-1 682
- Avtalsförsäkringar	-342	0	-342	-354	12
- Pensionskostnader	-18 309	0	-18 309	-15 661	-2 648
- Personalomkostnadspåslag (PO)	0	65 241	65 241	62 039	3 202
- Intern ränta	0	6 195	6 195	6 753	-558
- Ränteintäkter	0	188	188	210	-22
- Räntekostnader	-2 801	0	-2 801	-4 500	1 699
Summa finansverksamhet	-72 317	71 624	-694	-698	4
Skatteintäkter	0	168 316	168 316	168 521	-205
Preliminär slutavräkning innevarande år	0	33	33	-365	398
Definitiv slutavräkning föregående år	-507	0	-507	0	-507
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	0	67 787	67 787	67 594	193
Kostnadsutjämningsavgift/-bidrag	0	4 965	4 965	5 123	-158
Regleringsavgift/bidrag	0	1 102	1 102	1 031	71
Strukturbidrag	0	494	494	492	2
LSS-utjämning	0	2 646	2 646	2 834	-188
Kommunal fastighetsavgift	0	9 677	9 677	9 445	232
Summa skatter och statsbidrag	-507	255 021	254 514	254 675	-161
Årets resultat	-503 075	506 913	3 838	5 043	-1 205

3.2 INVESTERINGSREDOVISNING

Belopp i tkr			Netto		
	Inkomster	Utgifter	Utfall	Budget	Avvikelse
KOMMUNSTYRELSEN	0	3 941	3 941	5 744	1 803
KOMMUNSTYRELSEN TEKNIK O SERVICE	455	13 701	13 246	27 306	14 060
PLAN o BYGGNADSNÄMNDEN	0	0	0	29	29
FOKUSNÄMNDEN	0	663	663	661	-2
SOCIALNÄMNDEN	0	206	206	1 200	994
SUMMA	455	18 511	18 056	34 940	16 884

3.3 RESULTATRÄKNING

(mkr)		Kommunen		Koncernen	
		2014	2013	2014	2013
Verksamhetens intäkter	Not 1,9	117,2	121,1	135,2	140,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-352,4	-338,6	-362,8	-348,2
Avskrivningar	Not 3	-12,7	-11,2	-16,5	-17,1
Verksamhetens nettokostnader		-247,9	-228,7	-244,1	-224,7
Skatteintäkter	Not 4	167,8	165,1	167,8	165,1
Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	86,7	74,1	86,7	74,1
Finansiella intäkter	Not 6	0,2	0,1	0,3	0,2
Finansiella kostnader	Not 7	-3,0	-3,2	-6,0	-6,5
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)	Not 8	3,8	7,4	4,7	8,3
Finansiellt mål 2 %		1,5%	3,1%	1,9%	3,5%

3.4 KASSAFLÖDESANALYS

(mkr)		Kommunen		Koncernen	
		2014	2013	2014	2013
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Verksamhetens intäkter	Not 1,9	117,2	121,1	135,2	140,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-352,4	-338,6	-362,8	-348,2
Verksamhetens nettokostnader		-235,2	-217,5	-227,6	-207,6
Skatteintäkter och intäkter av bidrag	Not 4,5	254,5	239,2	254,5	239,2
Finansiella intäkter	Not 6	0,2	0,1	0,3	0,2
Finansiella kostnader	Not 7	-3,0	-3,2	-6,0	-6,5
Verksamhetsnetto		16,5	18,7	21,3	25,4
INVESTERINGAR					
Inköp av materiella tillgångar	Not 10,11	-18,1	-6,2	-21,4	-9,3
Avyttrade materiella tillgångar		0,1		0,1	0,1
Inköp av finansiella tillgångar				-0,1	
Avyttrade finansiella tillgångar			0,1		0,1
Investeringsnetto		-17,9	-6,1	-21,4	-9,1
FINANSIERING					
Utlåning/ökning långfristiga fordringar				0,0	0,0
Återbetald utlåning					
Långfristig upplåning	Not 18	13,8	20,0	13,8	20,0
Amortering	Not 18	-18,2	-25,7	-20,6	-28,5
Kortfristig upplåning					
Amortering					
Utdelning					
Finansieringsnetto		-4,5	-5,7	-6,9	-8,5
Justering för rörelsekapitalets förändring					
Ökn(+)/minskn(-) pensionsskuld	Not 17	1,8	0,5	1,8	0,5
Ökn(+)/minskn(-) övriga avsättningar				0,0	
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	Not 13,14	-3,4	5,7	-3,5	6,0
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	Not 19	10,0	-1,6	9,0	0,0
Förändring av likvida medel		2,6	11,4	0,3	14,2
Likvida medel vid årets början		26,7	15,3	31,5	17,3
Likvida medel vid årets slut		29,3	26,7	31,9	31,5

3.5 BALANSRÄKNING

		Kommunen		Koncernen	
(mkr)		2014	2013	2014	2013
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 10	240,0	238,9	371,1	370,3
- Maskiner och inventarier	Not 11	17,0	13,0	17,9	14,1
Finansiella anläggningstillgångar	Not 12	13,0	13,0	1,3	1,2
Summa anläggningstillgångar		270,0	264,9	390,3	385,6
Omsättningstillgångar					
Förråd mm	Not 13	0,3	0,2	0,8	0,6
Fordringar	Not 14	28,7	25,2	27,7	24,2
Likvida medel	Not 15	29,3	26,7	31,9	31,5
Summa omsättningstillgångar		58,3	52,1	60,4	56,3
SUMMA TILLGÅNGAR		328,3	317,0	450,7	442,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital Not 16					
Årets resultat		3,8	7,4	4,7	8,3
Resultatutjämningsreserv		8,6	3,5	8,6	3,5
Övrigt eget kapital		144,7	142,3	146,0	142,8
Summa eget kapital		157,1	153,3	159,3	154,6
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser	Not 17	5,8	4,0	5,8	4,0
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 18	92,2	96,7	205,1	212,0
Kortfristiga skulder	Not 19	73,2	63,1	80,5	71,4
Summa avsättningar och skulder		171,1	163,7	291,4	287,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		328,3	317,0	450,7	442,0
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och avsättningar	Not 20	129,0	131,0	129,0	131,0
Övriga ansvarsförbindelser					
Borgensåtaganden	Not 21	126,5	129,0	3,7	3,8

3.6 NOTFÖRTECKNING

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Avgifter affärsdrivande	12,6	13,3	10,4	12,0
Huvudavgift (barnomsorg, äldreomsorg, musikskola etc)	3,5	6,7	3,5	6,7
Hyor	13,5	12,7	39,1	37,7
Driftbidrag	39,5	35,5	39,5	35,5
Ersättning från FK för personlig assistent	8,2	8,6	8,2	8,6
Återbetalning AFA	0,0	5,3	0,0	5,3
Övriga bidrag	1,9	1,0	1,9	1,0
Övriga intäkter	38,0	38,1	32,6	33,9
Summa verksamhetens intäkter	117,2	121,1	135,2	140,6

I verksamhetens intäkter 2013 för kommunen ingår jämförelsestörande poster 5,3 miljoner kronor, se not 9.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	241,5	235,3	243,0	236,6
Hyor	10,5	9,7	4,0	3,8
Material	13,0	11,5	13,0	11,5
Köpta tjänster	64,7	60,0	66,3	59,4
Bidrag	9,9	10,2	9,9	10,2
Övriga kostnader	12,8	11,9	26,6	26,8
Summa verksamhetens kostnader	352,4	338,6	362,8	348,2

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2013	2013
Not 3 Avskrivningar				
Inventarier	3,2	2,8	3,4	3,0
Fastigheter	8,5	8,4	12,1	14,1
Nedskrivning	1,0	0,0	1,0	0,0
Summa avskrivningar	12,7	11,2	16,5	17,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	168,3	166,1	168,3	166,1
Preliminär slutavräkning innevarande år	0,0	-1,1	0,0	-1,1
Slutavräkningsdifferens föregående år	-0,5	0,1	-0,5	0,1
Summa skatteintäkter	167,8	165,1	167,8	165,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	67,8	62,3	67,8	62,3
Kommunal fastighetsavgift	9,7	9,6	9,7	9,6
LSS-utjämning	2,6	1,4	2,6	1,4
Kostnadsutjämning	5,0	-2,7	5,0	-2,7
Regleringsbidrag	1,1	2,1	1,1	2,1
Strukturbidrag	0,5	1,4	0,5	1,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	86,7	74,1	86,7	74,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 6 Finansiella intäkter				
Inkomsträntor	0,2	0,2	0,3	0,3
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	0,2	0,1	0,3	0,2

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntor anläggningslån	2,8	2,9	5,7	6,1
Räntekostnad pensionsskuld	0,1	0,3	0,1	0,3
Övriga finansiella kostnader	0,1	0,0	0,1	0,0
Summa finansiella kostnader	3,0	3,2	6,0	6,5

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 8 Avstämning av balanskrav				
Årets resultat	3,8	7,4	3,8	7,4
- avgår samtliga realisationsvinster	-0,6	0,0	-0,6	0,0
- tillägg för realisationsvinster enligt undantag	0,0	0,0	0,0	0,0
- tillägg för realisationsförluster enligt undantag	0,0	0,0	0,0	0,0
- tillägg för orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
- avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	3,2	7,4	3,2	7,4
- medel till resultatutjämningsreserv	-0,6	-5,0	-0,6	-5,0
- medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
- medel till pensionsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	2,5	2,4	2,5	2,4
Balanskravsunderskott från tidigare år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa balanskravsresultat	2,5	2,4	2,5	2,4
Balanskravsresultat att reglera	0,0	0,0	0,0	0,0

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 9 Jämförelsestörande poster				
Återbetalning premier AFA-försäkring 2005 och 2006	0,0	5,3	0,0	5,3
Summa jämförelsestörande poster	0,0	5,3	0,0	5,3

AFA Försäkring har tagit beslut om att sänka och återbetala premier för Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL) samt Avgiftsbefrielseförsäkring (AVBF-KL) för åren 2007 och 2008 (återbetalning har skett med 5,6 miljoner kronor under 2012). Motsvarande beslut har tagits för åren 2005 och 2006 och återbetalning har skett med 5,3 miljoner kronor under 2013.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	379,2	378,5	557,0	553,5
Ackumulerad avskrivning	-142,3	-134,3	-189,1	-175,6
Årets investeringar	11,8	3,1	15,8	6,5
Utrangering	-0,1	0,0	-0,4	-0,1
Försäljningar	-0,8	0,0	-0,8	0,0
Reavinst	0,6	0,0	0,6	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	0,0	0,0	0,0	-2,0
Avskrivning	-8,5	-8,4	-12,1	-12,1
Redovisat värde vid årets slut	240,0	238,9	371,1	370,3
Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Markreserv	18,1	18,1	28,6	28,6
Verksamhetsfastigheter	118,2	122,2	118,2	122,2
Fastigheter för affärsverksamhet	28,7	24,8	28,7	24,8
Publika fastigheter	21,1	21,8	21,1	21,8
Fastigheter för annan verksamhet	44,4	51,0	162,7	169,5
Övriga fastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Pågående arbeten	9,5	1,0	9,6	1,3
Exploateringsmark	0,0	0,1	2,3	2,0
Redovisat värde vid årets slut	240,0	238,9	371,1	370,3

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 11 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	45,6	40,1	48,9	43,4
Ackumulerad avskrivning	-30,7	-27,4	-32,8	-29,4
Årets investeringar	6,3	3,1	6,3	3,1
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinst	0,0	0,0	0,0	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	-1,0	0,0	-1,0	0,0
Avskrivning	-3,2	-2,8	-3,4	-3,0
Redovisat värde vid årets slut	17,0	13,0	17,9	14,1

Specifikation maskiner och inventarier				
Maskiner	3,3	0,0	3,3	0,0
Inventarier	13,7	13,0	14,6	14,1
Byggnadsinventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilar och andra transportmedel	0,0	0,0	0,0	0,0
Förbättringsutgifter på fast ej ägda av komm.	0,0	0,0	0,0	0,0
Leasingavtal	0,0	0,0	0,0	0,0
Konst	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	17,0	13,0	17,9	14,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier/andelar				
Edshus AB	12,0	12,0	0,0	0,0
Dalslands Turist AB	0,2	0,2	0,2	0,2
Kommuninvest	0,2	0,2	0,2	0,2
Kommuninvest förlagslån	0,6	0,6	0,6	0,6
Övrigt	0,1	0,0	0,3	0,3
Redovisat värde vid årets slut	13,0	13,0	1,3	1,2

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 13 Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Förråd och lager	0,0	0,0	0,5	0,4
Exploateringsfastigheter	0,3	0,2	0,3	0,2
Redovisat värde vid årets slut	0,3	0,2	0,8	0,6

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 14 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	7,4	2,3	5,7	0,7
Interimsfordringar	15,7	20,8	16,4	21,4
Övrigt	5,5	2,1	5,5	2,1
Redovisat värde vid årets slut	28,7	25,2	27,7	24,2

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 15 Likvida medel				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Plusgiro	0,0	1,6	0,0	1,6
Bank	29,3	25,1	31,9	29,9
Summa likvida medel vid årets slut	29,3	26,7	31,9	31,5

Kommunen har en checkkredit på 15 miljoner kronor som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 16 Eget kapital				
	157,1	153,3	159,3	154,6

Fullmäktige har under 2013 och 2014 beslutat att avsätta 3,5 respektive 5,0 miljoner kronor av tidigare års resultat till resultatutjämningsreserven.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 17 Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser				
Ingående avsättning	4,0	3,5	4,0	3,5
Nya förpliktelser under året	2,0	0,7	2,0	0,7
Varav				
<i>Nyintjänad pension</i>	1,9	0,3	1,9	0,3
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Ändring av försäkringstekniska grunder</i>	0,0	0,3	0,0	0,3
<i>Pension till efterlevande</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Övrig post</i>	0,1	0,1	0,1	0,1
Årets utbetalningar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Varav				
<i>Pensioner</i>	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Utgående avsättning	5,8	4,0	5,8	4,0
Pensionsförpliktelsen minskad genom försäkring	2,3	1,3	2,3	1,3
Överskottsmedel i pensionsförsäkringen	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktualiseringsgrad/Utredningsgrad	99,0%	99,0%	99,0%	99,0%

Specifikation till pensioner				
Särskild avtalspension/ålderspension	1,1	0,9	1,1	0,9
Förmånsbestämd/kompletteringspension	0,0	0,0	0,0	0,0
Ålderspension	4,4	2,9	4,4	2,9
Pension till efterlevande	0,2	0,1	0,2	0,1
Summa pensioner	5,8	4,0	5,8	4,0
Antal visstidsförordnaden				
Politiker	1	1	1	1
Tjänstemän	0	0	0	0

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 18 Långfristiga skulder				
Anläggningslån				
- Ingående värde	101,1	104,0	219,2	225,0
- Amortering	-18,2	-22,9	-20,6	-25,7
- Nästa års amortering	-4,5	-4,5	-7,3	-7,3
- Nya lån	13,8	20,0	13,8	20,0
Summa långfristiga skulder	92,2	96,7	205,1	212,0

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 19 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga del av långfristiga lån	4,5	4,5	7,3	7,3
Leverantörsskulder	15,9	9,0	18,4	11,8
Mervärdesskatt	0,9	0,0	0,9	0,0
Personalens skatter och avgifter	3,6	3,6	3,6	3,6
Interimsskulder	42,6	42,3	45,7	46,0
Övriga kortfristiga skulder	5,7	3,7	4,7	2,8
Summa kortfristiga skulder	73,2	63,1	80,5	71,4

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 20 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna				
Ingående ansvarsförbindelse	105,4	98,9	105,4	98,9
Aktualisering	0,3	0,3	0,3	0,3
Ränteuppräknig	-0,8	0,7	-0,8	0,7
Basbeloppsuppräknig	0,1	2,1	0,1	2,1
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	7,3	0,0	7,3
Övrig post	2,0	-0,6	2,0	-0,6

Årets utbetalningar	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Summa pensionsförpliktelser	103,8	105,4	103,8	105,4
Löneskatt	25,2	25,6	25,2	25,6
Utgående ansvarsförbindelse	129,0	131,0	129,0	131,0

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2014	2013	2014	2013
Not 21 Borgensåtaganden				
Borgen Edshus AB	122,7	125,1	0,0	0,0
Borgen Dals-Eds hembygdsförening	0,1	0,1	0,1	0,1
Borgen Eds Ryttarsällskap	0,7	0,7	0,7	0,7
Förlustansvar egna hem SBAB samt Balken	0,2	0,2	0,2	0,2
Operationell leasing kopiering	1,3	1,3	1,3	1,3
Operationell leasing bilar	1,5	1,5	1,5	1,5
Summa borgensåtaganden	126,5	129,0	3,7	3,8

Operationell leasing kan liknas vid en vanlig hyrssituation och avtalen kan oftast avslutas utan extra kostnad. Beloppen ovan är en uppskattning.

Dals-Eds kommun har i februari 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2014-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Dals-Eds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2014-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 299 065 476 978 kronor och totala tillgångar till 290 729 650 160 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 224 695 432 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 218 422 938 kronor.

3.7 VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET

RESULTATRÄKNING			
(mkr)		2014	2013
Intäkter	Not 1	8,1	8,3
Kostnader	Not 2	-6,4	-6,6
Jämförelsestörande poster			
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 3	-1,1	-1,1
Verksamhetens Nettokostnader		0,6	0,6
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	Not 4	-0,6	-0,7
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)		0,0	-0,1

BALANSRÄKNING

(mkr)		2014	2013
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 5	22,8	22,8
Maskiner och inventarier	Not 6	0,1	0,1
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar		22,8	22,9
Omsättningstillgångar			
Fordringar		0,0	0,0
Likvida medel		0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		0,0	0,0
SUMMA TILLGÅNGAR		22,8	22,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 7	0,0	0,0
därav årets resultat		0,0	-0,1
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser		0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder/lån av kommunen	Not 8	21,6	22,6
Kortfristiga skulder avräkning med kommunen	Not 9	1,2	0,3
Summa avsättningar och skulder		22,8	22,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		22,8	22,9
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter			
Ansvarförbindelser		0,0	0,0

NOTER

(mkr)	2014	2013
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Brukningssavgifter	8,1	8,3
Anslutningsavgifter	0,0	0,0
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-1,0	-0,9
Personal intern fördelning	-1,2	-1,1
Övriga kostnader	-4,2	-4,6
Not 3 Verksamhetens avskrivningar		
Avskrivningar på anläggningarnas anskaffn.värde	-1,1	-1,1
Avskrivningar på inventariernas anskaffningsvärde	0,0	0,0
Not 4 Verksamhetens finansiella kostnader		
Intern Ränta 2,5 % (2013 2,9 %) (beräknas på bokfört värde)	-0,6	-0,7
Not 5 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Akkumulerat anskaffningsvärde	44,4	44,5
Bokfört värde	22,8	22,8
Not 6 Inventarier		
Akkumulerat anskaffningsvärde	1,4	1,4
Bokfört värde	0,1	0,1
Not 7 Eget kapital		
Totala tillgångar beräknas som upplånade av kommunen		
Not 8 Långfristiga skulder		
Lån av kommunen	21,6	22,6
Not 9 Kortfristiga skulder		
Akkumulerat resultat i tkr	1 178	319
därav årets resultat 2014	859	
därav årets resultat 2013	266	266
därav årets resultat 2012	-91	-91
därav årets resultat 2011	81	81
därav årets resultat 2010	491	491
därav årets resultat 2009	-118	-118
därav årets resultat 2008	-166	-166
därav årets resultat 2007	-27	-27
därav årets resultat 2006	-117	-117

3.8 REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl.a. innebär att:

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Förändrade redovisningsprinciper

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar har tidigare reducerat anskaffningsvärdet. Ny anläggningsreskontra har införts fr.o.m. 2014 som numera möjliggör att redovisning av detta sker i enlighet med rekommendation RKR 18 (Redovisning av intäkter).

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning. Kommunkoncernen består förutom kommunen av Edshus AB (100 %).

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande. Dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar har tidigare reducerat anskaffningsvärdet. Ny anläggningsreskontra har införts fr.o.m. 2014 som numera möjliggör att redovisning av detta sker i enlighet med rekommendation RKR 18 (Redovisning av intäkter).

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 33, 50 år.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen

skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation 11.4 ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Dessa komponenter skall redovisas och skrivas av som separata enheter. Processen med övergången till komponentavskrivning har påbörjats under 2014 men inte genomförts i redovisningen. Övergången kommer att vara framåtriktad och avse anläggningar som anskaffas från och med 2015 och framåt.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 10 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

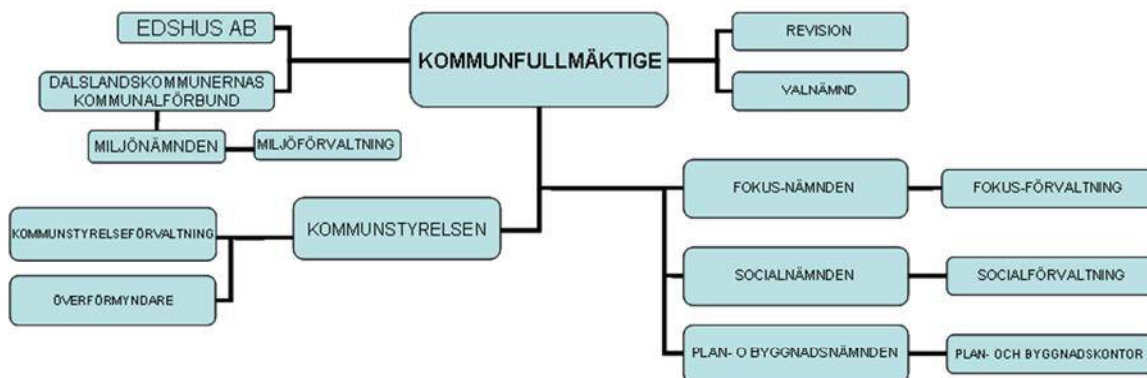
Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar har tidigare reducerat anskaffningsvärdet. Ny anläggningsreskontra har införts fr.o.m. 2014 som numera möjliggör att redovisning av detta sker i enlighet med rekommendation RKR 18 (Redovisning av intäkter).

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning.

4 ORGANISATION

Ordförande Rune Forsdahl Kommunfullmäktige

Ordförande Torgny Arvidsson Revision

Ordförande Martin Carling Valberedning

Ordförande Martin Carling Kommunstyrelsen

Kommunchef Peder Koldéus
IT, kansli, ekonomi och personal
Näringsliv och turism
Arbetsmarknad
Räddningstjänst

Ordförande Martin Carling Kommunstyrelsen - Teknik och Service

Teknisk chef Roland Kindslätt
Vatten och avlopp
Renhållning
Fastighetsskötsel
Gator och parker
Kost och städ

Ordförande Britta Carlén FOKUS-nämnden

Förvaltningschef Björn Lindeberg
Förskola och fritidshem
Grundskola
Gymnasium
Vuxenutbildning
Fritid och kultur
Bibliotek

Ordförande Kenneth Gustavsson Socialnämnden

Förvaltningschef Gunilla Bengtsdotter
Individ- och familjeomsorg
Äldreomsorg
Handikappomsorg

Ordförande Ingvar Johannesson Plan- och byggnadsnämnden

Enhetschef Eva Karlsson

Plan- och byggfrågor

Ordförande Åke Carlsson Valnämnden

Ordförande Martin Carling Edshus AB

VD Roland Kindslätt

Bostäder och en del lokaler

Ordförande Elisabeth Forsdahl Dalslands miljönämnd

Miljöchef Dan Gunnardo

Edshus AB är ett helägt dotterbolag till kommunen.

Dalslands Miljönämnd är gemensam för Bengtsfors, Färgelanda, Mellerud och Dals-Ed.

5 FEM ÅR I SAMMANDRAG

Nyckeltal	2014	2013	2012	2011	2010	Riket 2013
Antal invånare 31/12	4 764	4 740	4 665	4 679	4 692	
Årets resultat i mkr	3,8	7,4	3,5	8,0	2,7	
Årets resultat per invånare i kr	806	1 568	750	1 715	582	1 070
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna	97%	96%	97%	95%	97%	98%
Finansiella kostnader i mkr	3,0	3,2	3,2	3,3	3,2	
Finansiella intäkter i mkr	0,2	0,1	0,4	0,4	0,1	
Eget kapital per invånare i kr	32 984	32 341	31 268	30 430	28 500	30 617
Soliditet (exkl pensionsskuld intjänad före 1998)	48%	48%	46%	45%	43%	50%
Soliditet inkl pensionsskuld	9%	7%	7%	6%	8%	4%
Tillgångar per invånare i kr	68 907	66 900	67 816	67 540	65 950	61 317
Låneskuld i mkr	92,2	96,7	102,3	105,8	107,3	
Låneskuld per invånare i kr	19 351	20 393	21 937	22 612	22 800	15 809
Nettoinvesteringar i mkr	18,1	6,2	8,7	14,7	13,4	
Nettoinvesteringar i % av skatter och statsbidrag	7%	3%	4%	6%	6%	10%

Årsbokslut nämnd 2014

Kommunstyrelsen

1 VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens ekonomi och utveckling. Styrelsen leder och samordnar planeringen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar också för arbetsmarknads-, sysselsättnings-, turism- och näringslivsfrågor. Dessutom fungerar styrelsen som kommunens räddningsnämnd.

2 EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvikelse helår
Intäkter	-15 377	-24 421	-11 995	-21 078	12 426
Summa intäkter	-15 377	-24 421	-11 995	-21 078	12 426
Personalkostnader	27 642	33 348	25 886	32 394	-7 462
Övriga kostnader	24 227	28 530	24 994	26 434	-3 536
Summa kostnader	51 869	61 878	50 880	58 828	-10 998
Resultat	36 492	37 457	38 885	37 750	1 428

Inom KS noteras följande större avvikelser jämfört med budget:

- Köpstoppet fr o m aug. bidrog med ca 150'
- Lägre utnyttjande av facklig tid inom personalenheten
- Lägre personalkostnader inom personalenheten
- Lägre kapitaltjänstkostnader till följd av tidsförskjutna projekt samt lägre investeringsnivåer
- Högre kostnad för timlöner i dec, central kostnad under ek. chef
- Högre kostnader för bostadsanpassning

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
8000 Kommunkontor inventarier	-70	0	-70
8001 IT enheten inventarier	-470	0	-470
8053 Objektreserv KS	-256	0	-256
8098 Skogslag inventarier	-158	0	-158
8150 Rådningstjänst, fordon	-1 633	-1 005	-628
8151 Tvättmaskin brandstation	0	-135	135
8240 Objektreserv KS ordf.	-720	0	-720
8256 Trafikterminal, proj fas	-643	0	-643
8264 Bredband Landsbygden	-710	-2 316	1 606
8265 Lee Sanering	-183	-9	-174
8271 Edsgärdet äldreomsorg	-317	-376	59
8280 Tilläggsmodul Diabas	-70	0	-70
8302 MSB	-500	-88	-412
8408 Ombyggnad kaj, båtklubben	-14	-12	-2
Summa	-5 744	-3 941	-1 803

Räddningsfordon kommer att lev. under 2015

Bredbandsutbyggnad kommer att slutföras under 2015 med delfinansiering via VG-reg.

3 PERIODENS HÄNDELSE

Under perioden har ny kommunschef rekryterats.

Befolkningen ökar fortsatt i kommunen, vilket är mycket glädjande.

Det lokala näringslivet går bra och arbetslöshetsiffrorna ligger under riksgenomsnittet för Sverige.

Ett nytt Näringslivråd har skapats och ett nytt reglemente för rådet har tagits fram.

Edshus styrelse har för avsikt att se vilka möjlighet det finns till att bygga nya hyreslägenheter.

26 nya tomter har tagits fram uppe på Toppenområdet.

Ett köpstopp för KS olika verksamheter genomförs under aktuell period. Effekterna av åtgärden går inte att på ett säkert sätt uttala sig om. Rent ekonomiskt blev det ett positivt resultat. Hur det påverkat verksamheterna är svårare att fastställa. Troligen har köpstoppet inte påverkat verksamheterna på ett synligt negativt sätt.

4 KOMMUNALA MÅL

Nyckeltal redovisas per kvartal, halvår eller helår.

4.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Matchningen på arbetsmarknaden ska öka och arbetslösheten understiga riksgenomsnittet.	Den totala arbetslösheten i kommunen understeg arbetslösheten i riket och var lika med länets vid årsskiftet. Detta gäller även ungdomsarbetslösheten som under året varit den lägsta på många år. AME arbetar aktivt för att bekämpa arbetslösheten med bland annat olika former av jobbsökaraktiviteter och det är uppenbart att verksamhetens insatser tillsammans med andra aktörer och faktorer som närheten till den norska arbetsmarknaden, påverkar resultatet positivt. Näringslivet upplever att det blir svårare att rekrytera personal. 3,0 på skalan är godtagbart och resultatet i svenskt näringslivs undersökning januari 2013 var 2,62 vilket är 0,12 enheter lägre än föregående år. För 2014 saknas dock siffror. Målet bedöms som uppfyllt.	●
2014 - Arbetslösheten bland unga ska understiga riksgenomsnittet	Målet för ungdomsarbetslösheten är uppfyllt och har under året varit den lägsta på många år. AME arbetar aktivt för att bekämpa arbetslösheten med bland annat olika former av jobbsökaraktiviteter och det är uppenbart att verksamhetens insatser tillsammans med andra aktörer och faktorer som närheten till den norska arbetsmarknaden, påverkar resultatet positivt.	●
2014 - Kommunstyrelsen ska öka miljömedvetenheten hos personal och kommuninvånare.	Miljöledningsarbetet är implementerat i samtliga verksamheter under KS och det pågår ett fortgående arbete med att följa upp framtagna handlingsplaner. Under året har en miljörevision genomförts.	●
2014 - Kommunkoncernens totala energiförbrukning ska minska 2 % årligen.	Arbete pågår med bl.a. konvertering till energieffektiva uppvärmningssystem. Energiförbrukningen har fortsatt att minska under året från totalt 8,5 milj kWh till 7,5 milj kWh.	●
2014 - Samtliga nämnder och verksamheter ska följa och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet.	KS verksamheter deltar i budgetprocess för miljö- och folkhälsorådet och har möjlighet att inkomma med förslag på aktiviteter.	◆
2014 - Kommunstyrelsen ska ansvara för att information till allmänheten om energieffektivisering genomförs.	Informationen genomförs via energirådgivare varför målet bedöms uppfyllt.	●
2014 - Klimat- och miljöanpassningen samt rättvisemärkta varor i måltidsverksamheterna ska öka.	Mätning genomförs årsvis varför målet följs upp vid bokslut.	—
2014 - Utveckla och förbättra goda livs- och lekmiljöer för barn.	Pågående arbete inom ramen för lokalprocessen för skola och barnomsorg med att skapa bättre miljöer både inomhus och ute för barn och elever. Gång- och Cykelväg på Gamla Edsvägen med 50% finansieringstöd från Trafikverkethar genomförts vilket ökar trafiksäkerheten till och från Hagaskolan.	●
2014 - Uppmuntra och stödja föreningar som skapar nya aktiviteter för barn och unga.	Kommunen har under året via folkhälsan haft satsningen "En påse pengar" för att uppmuntra unga att organisera sig och genomföra aktiviteter. Intresset har dock varit lågt. 4 ungdomar har fått stöd för "ungdomars initiativ" att genomföra LAN och julbord på ungdomsgården. De har i sin tur nått ca 60 ungdomar med sina aktiviteter. Inom projektet "Avtryck" har ett projekt genomförts. Målet bedöms som delvis uppfyllt genom kommunens uppmuntran och stöd, trots att det inte skapat det resultat som förväntas.	◆
De verksamheter som arbetar med barn och unga ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt.	ICDP är en metod som ska användas för alla som arbetar med barn och unga för att ha en gemensamt synsätt/arbetssätt. Ca 30% av de som arbetar med barn och unga i kommunens verksamheter har genomgått ICDP-utbildning. Ensamkommandeverksamheten är ej inräknad eftersom den inte fanns när beslut om vilka som skulle utbildas togs. Pga andra satsningar i skolan har inte utbildningar	◆

Nämnd mål	Kommentar
	genomförts enligt målsättningen. En person har påbörjat utbildning för att själv kunna ge ICDP-utbildningar framöver vilket kan trygga kontinuiteten.

Aktiviteter	Kommentar	Status
Integrationspaket		Pågående
Uppsökande verksamhet för samhällsorientering		Pågående
Kommunstyrelsen ska genom servicekontoret aktivt arbeta för fortsatt energibesparing i kommunala fastigheter i enlighet med policydokumentet Strategi för energieffektivisering.		Ej påbörjad

4.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Nämnd mål	Kommentar
2014 - Kommunstyrelsen ska erbjuda attraktiva boende- och verksamhetsmiljöer.	FÖP för Dals-Eds tätort som antagits under våren 2014 ska utgöra ett viktigt dokument för framtida utveckling av kommunens tätort. Detaljplanearbete har även startats upp under året som en del i förverkligandet av FÖP. Genom säkring av vattenförsörjning till bostadsområdet Toppen, har ytterligare utbyggnad av bostadstomter vid området Orrvägen påbörjats och ska enligt planeringen stå klart i november 2015. Däremot har den planerade saneringen av Stora Leområdet, skjutit upp möjligheterna att bebygga området för villatomter i avvaktan på saneringen. SCB medborgarundersökning som genomfördes hösten 2014 visar att Dals-Ed får ett högre betyg än snittet när det gäller kommunen som en plats att bo och leva på. 50% kan tänka sig att rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen. Bedömning görs om att målet är uppfyllt.
2014 - Utveckla infrastrukturen och goda kommunikationer samt arbeta med att förverkliga ett Resecentrum i Dals-Ed.	Detaljplanearbete genomfördes under 2013. I samband med årligt möte med Trafikverket i maj diskuterades Resecentrum. Det visade sig att Funktionsutredningen som Trv lovat vara klar under första halvåret 2014 inte hade startat. Nytt löfte från Trv är att utredningen ska vara klar våren 2015. När det gäller Resecentrum och ökad trafikering, pågår kontakter mellan kommunen och Kollektivtrafiksekretariatet, Västtrafik, NSB och Fyrbodals oavbrutet. Information har skett i lokal press, kommunens hemsida och facebook. Möte med Regionens Kollektivtrafiksekretariat gällande planering av ett fjärde tåg där till slut trafikstart av det fjärde tågavgångarna blev 14 december 2014. Målet med att påverka och ta upp frågan i olika sammanhang och med olika aktörer är uppfyllt. Genom att Trafikverket inte genomfört utlovade utredningar under 2014 har inte projektets planering fortsatt i önskad takt.
Stödja en fortsatt positiv utveckling av den lokala näringslivsstrukturen.	Under första halvåret 2014 har nyföretagandet ökat betydligt jämfört med förra året, inom främst skogsnäringen. Däremot har en rad företag avregistrerats och upphört under året som innebär att antalet företag minskat med ca 25 stycken. Av 682 företag totalt är 170 st AB, 484 enskilda näringsidkare och 28 handelsbolag. Utöver dessa finns även 3 bostadsrättsföreningar, 6 ekonomiska föreningar, 2 banker och 24 kommunala enheter. Generellt går de befintliga företagen bra. De tillverkande företagen ligger stabilt, likaså bygg- och hantverkarbranscherna. Skogsbranschen är störst och står för 22% av företagen. Handelns omsättning fortsätter dock att minska. Förhoppningsvis kan den under året introducerade satsningen i Klubb Dals-Ed bryta den nedåtgående försäljningstrenden. Antalet arbetstillfällen inom näringslivet ökar även i år. 2219

Nämnd mål	Kommentar	
	<p>personer arbetar i kommunen, jämfört med 2181 året innan. Detta visar att de befintliga företagen anställer fler och det syns även på att antalet invånare också ökar i kommunen.</p> <p>Bedömning görs om att målet är uppfyllt.</p>	
2014 - Ha en dialog med näringsliv, köpman och fastighetsägare kring det gemensamma ansvaret för en attraktiv tätort.	<p>Dialog har pågått t ex inom ramen för framtagandet av FÖP och efter antagande i samband med att FÖP förverkligas i form av bl a detaljplanearbete. Besöksantalet på turistbyrån och på evenemangen var totalt något lägre under året. Besökarna fördelades på följande länder: Sv 957, Ty/Holland 1003, Norge 240, Danmark 127, övriga 187.</p> <p>Enligt statistik från Dalslands Turist AB så var besöksantalet på Dals-Eds turistsidor på hemsidan under dalsland.com under 2013: 6080 st och 2014 hade det ökat till 8782 st.</p>	
2014 - Kommunstyrelsens verksamheter ska vara kvalitetssäkrade.	<p>Flera verksamheter har tydliga kvalitetsmått i form av jämförande undersökningar eller brukarundersökningar för att mäta nöjdhet medan andra verksamheter helt saknar detta. Detta mål syftar till att skapa en tydligare mätbarhet för samtliga verksamheter genom att ta fram kvalitetsmått för respektive verksamhet. Under våren 2015 genomför varje verksamhet en behovsanalys vilket också kan bidra till att få fram tydligare kvalitetsmått i de verksamheter som för närvarande saknar detta.</p>	

4.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunstyrelsen och dess verksamheter ska främja öppenhet och delaktighet för alla medborgare oavsett förutsättningar eller bakgrund.	<p>I samband med beslut om Framtidens äldreboende genomfördes utredningen med möjlighet för medborgare att delta via hemsidan och facebook. Dialogmöte om äldreboendefrågan genomfördes under vintern. Det pågående arbetet i verksamheterna med Kultur och värderingar syftar också till att skapa en utveckling av kommunens förhållande till öppenhet och tillgänglighet för kommunens medborgare och brukar. Genom de olika möjligheterna för såväl särskilt berörda grupper som för medborgare i övrigt, finns goda möjligheter till information och delaktighet.</p> <p>Medborgarundersökning som genomfördes i samarbete med SCB under hösten 2014 visade att medborgarnas möjligheter till inflytande nöjdheten över kommunens verksamheter är högre än genomsnittsresultatet bland deltagande kommuner. Resultatet inkluderar värdena; kontakt, information, påverkan och förtroende.</p>	
2014 - Kommunstyrelsen ska ha en sammanhållen strategi för kommunens arbete kring barn och unga i enlighet med Barnkonventionen och kommunens barnchecklista.	<p>Arbete för ökad samverkan mellan verksamheter pågår i enlighet med Dals-Eds modellen. Uppföljning behöver dock göras av modellen och i vilken mån den fungerar sammanhållande för kommunens arbete med barn och unga. Målet om att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning 2014 har inte uppfyllts. Uppföljning av modellen är inte planerad. Målet bedöms därför som delvis uppfyllt.</p>	
2014 - Barnperspektivet skall beaktas i all handläggning, myndighetsutövning och behandlande insatser som rör barn och unga.	<p>Barnchecklistan har tagits fram och ska fungera som stöd för beaktande av barnperspektivet men används inte med regelbundenhet vid handläggning. Målet bedöms därför som endast delvis uppfyllt.</p>	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kommunens hemsida ska användas för att ge medborgarna möjlighet till delaktighet i samhällsfrågor		Ej påbörjad

4.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Nämnd mål	Kommentar
-----------	-----------

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunstyrelsen ska bedriva verksamheterna inom tilldelad budget.		—
2014 - Kommunstyrelsen ska sträva efter att öka andelen extern finansiering.		—
2014 - Kommunstyrelsen ska arbeta med att minska det kommunala fastighetsinnehavet.	Pågår kontinuerligt översyn och överväganden om det kommunala fastighetsinnehavet. Målet bedöms som uppfyllt.	●
2014 - Kommunstyrelsen ska utbilda och se till att öka kunskapen om kommunens budgetprocess och styrprinciper.		—
2014 - Kommunstyrelsen ska ha en ökad uppföljning över kommunens verksamheter och ekonomi för tydlig budgetföljsamhet.	Kommunstyrelsen beslutade 2013-04-03 § 55 att med anledning av stora prognostiserade underskott, genomföra ett antal åtgärder för att skärpa upp och återskapa förtroendet för uppföljningssystemet. En av åtgärderna är att nämnderna genomför och redovisar inför kommunstyrelsen en månatlig uppföljning av budgeten för året med prognostiserat resultat för året samt kostnads- och konsekvensberäknade åtgärder vid eventuella prognostiserade underskott.	●
2014 - Kommunstyrelsen ska beakta möjligheten till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	Utredning av gemensam löneenhet pågår. Omtag har gjorts kring ekonomisystem och ekonomimodell tillsammans med kommunerna Mellerud, Bengtsfors och Färgelanda för en fortsatt utveckling av samarbetet kring ekonomisystemet och ekonomiresurserna. Inom samtliga verksamheter finns en öppenhet och beredskap inför att samverka med andra kommuner när det är möjligt. Målet bedöms som uppfyllt.	●

4.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunstyrelsen ska fortsätta utvecklingen av Ständiga förbättringar i verksamheten samt vara drivande i arbetet gentemot övriga nämnder.	Utbildningar för arbetsledare genomfördes under 2013 avseende LIA - lärande i arbetslivet och Ständiga förbättringar. Nämnderna arbetar på olika sätt med de verktyg som ingår i modellen. Återstår dock att följa upp hur verktygen enligt modellen används och har implementerats i verksamheterna. Målet bedöms som delvis uppfyllt.	◆
2014 - Kommunstyrelsen ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing.	Utbildningar har genomförts under de senaste åren för att bland annat stärka chefsrollen samt handledarskapet vid mottagandet av praktikplatser i kommunens verksamheter vilket är viktigt inför det framtida rekryteringsbehovet inom flera verksamheter. Under 2015-2016 genomförs en utbildningsplan för chefer innehållande bland annat arbetsmiljö. Enkät till personalen avseende arbetsmiljön har planerats men ännu inte genomförts. Målet bedöms som delvis uppfyllt.	◆
2014 - Kommunstyrelsen ska leda och samordna arbetet med att underlätta nämndernas långsiktiga personalbehov.	Handledarutbildning har utvecklats för att förbättra mottagandet av praktikplatser i kommunens verksamheter vilket är viktigt inför det framtida rekryteringsbehovet inom flera verksamheter. Även chefsutbildning pågår och fortsätter under 2015-2016 för att bland annat öka möjligheten till chefsrekrytering i den egna verksamheten. Målet bedöms som uppfyllt.	●
2014 - Kommunstyrelsen ska sträva efter att öka andelen heltidstjänster inom kommunstyrelsens verksamheter.	Utvecklingen med att öka andelen heltidstjänster följs upp i bokslut.	—

Aktiviteter	Kommentar	Status
Att undersöka personalens arbetsmiljösituation genom kommungemensam personalenkät		Pågående

5 FRAMTIDEN

Framtidsperspektiv för kommunstyrelsens olika verksamheter.

Fr.o.m. maj månad får Dals-Eds kommun en ny kommunchef. Nuvarande kommunchef och den tillträdande kommer att arbeta parallellt under maj/juni.

Under våren 2015 kommer personalcheferna i Dalsland redovisa förslag på hur kommunerna kan samarbeta om löneadministrationen.

Dalslands kommunerna kommer att utöka och personalförstärka enheten för upphandling. Detta i syfte att kvalitetssäkra och effektivisera kommunernas upphandlingar.

Antalet "Ensam kommande barn" kommer under 2015 öka ytterligare, vilket innebär att behovet av bostäder för aktuell grupp kommer att öka under senhösten.

Innan sommaren kommer kommunerna i Dalsland ta beslut om hur Dalslands kommunernas kommunalförbund skall organiseras i framtiden.

AME-enheten har flyttat över hela sin verksamhet till "Westbergas" gamla lokaler, bredvid Utvecklingscenter.

En högprioriterad fråga under 2015 kommer bostadsförsörjningsfrågan att vara. Det finns behov av alla typer av boende.

Under de närmsta månaderna måste kommunen ta ett strategiskt beslut om gymnasieskolan Utsiktens framtida utformning.

Årsbokslut nämnd 2014

KS Teknik och Service

1 VERKSAMHETSOMRÅDE

Teknik och Service hanterar de tekniska verksamheterna såsom markförvaltning, parker, gator, renhållning, VA-försörjning och fastigheter. Förvaltningen har även ansvaret för intern städ- och kostverksamhet.

Samordning och verkställande av kommunens byggnads- och anläggningsprojekt ligger också på förvaltningen

2 EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvikelse helår
Intäkter	-73 490	-76 603	-74 067	-75 461	2 536
Summa intäkter	-73 490	-76 603	-74 067	-75 461	2 536
Personalkostnader	22 803	24 283	24 032	24 307	-251
Övriga kostnader	49 465	51 008	48 991	49 863	-2 017
Summa kostnader	72 268	75 291	73 023	74 170	-2 268
Resultat	-1 222	-1 312	-1 044	-1 291	268

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
8004 GS inventarier	-273	-134	-139
8005 Beläggning gata	-300	-337	37
8007 Trafikterminal	-30	0	-30
8011 Anslutning, serviser VA	-173	-34	-139
8012 Översiktligt proj. VA	-63	0	-63
8019 Reservvattentäkt, Ed tätort	0	-77	77
8025 Uppgradering reningsverk Häbol	-93	-13	-80
8040 Köksinventarier	-217	-245	28
8041 Städinventarier	-113	-111	-2
8174 Barometern Hagaskolan	0	0	0
8185 Engergieffektivisering/ deklarationer	-256	-239	-17
8190 Reningsverk, åtgärder	-88	0	-88
8191 Vattenverk, åtgärder	-80	0	-80
8202 Passersystem lokaler	-123	-58	-65
8269 Ombyggnad Hagaskolan	-168	-1 082	914
8277 Anslutningsavgifter VA	0	187	-187
8282 Lokalanpassning Jordbrons företagshotell	-30	-28	-2
8286 Edsgärdet, ombyggnad	-11	-11	0
8287 Vattenförsörjning, Toppen	-2 011	-2 142	131

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
8288 Ombyggnad pumpstationer, VA	-300	0	-300
8289 Avloppsledningar, relining	-150	0	-150
8290 Tomt Håbol, avstyckning	-200	0	-200
8291 Panncentral uppgradering, Vestberga	-14	0	-14
8292 Bastuaggregat, Utsikten	-45	0	-45
8293 Sopkärl, ny entreprenad	-650	-633	-17
8295 Nya lokaler IFO	-2 250	-70	-2 180
8296 Hissar, uppgradering	-800	-829	29
8297 Ny förskola Stallbacken	-15 000	-3 734	-11 266
8298 Energieff. Brandstation	-400	-340	-60
8299 Lokalanpassning Ödebyn 1:55	-150	-125	-25
8300 Vikvägg snörumskolan	-255	-255	0
8301 Ny värmeanläggning, Karlssons	-1 204	-1 228	24
8401 Renhållning, objektsreserv	-100	-14	-86
8402 VA, objektsreserv	-250	0	-250
8403 Park, objektsreserv	-150	0	-150
8404 GC-väg, Gamla Edsvägen	-350	-468	118
8406 JCB maskin	0	-161	161
8407 Hjullastare	-800	-764	-36
8410 Orrvägen, exploatering	-63	-193	130
8412 Upprustning central badplats	-50	0	-50
8415 Lokalanpassning 1:34 (Picadelly)	-80	-118	38
8416 Ombyggnad Snörumskolan	0	-228	228
8418 GC -väg, bidrag trafikverket	0	238	-238
Summa	-27 290	-13 246	-14 044

3 PERIODENS HÄNDELSE

Ansvarsutredning Bålnäs industriområde genomförd av Länsstyrelsen vilket innebär att kommunen inte läggs till last för de föroreningar som finns där. Ansökan om 100% bidrag till sanering är påbörjad.

Kost och städ

Upphandlingar av bl.a. Livsmedel, Köksutensilier, Städ & Kem har genomförts och verkställt.

Uppbyggnad av ny diskinlämning i Snörumsskolan har utförts.

Införande av Lunchkuponssystem har genomförts. Detta medför effektivare och säkrare ekonomisk hantering.

Framtagande av lokalvårdspolicy pågår.

Införande av kostdatasystem vilket medför att man kvalitetssäkrar måltiderna.

Fastighetsförvaltning

Fortsatt arbete med energieffektivisering sker fortlöpande inom kommunens fastighetsbestånd. Nya värmeanläggningar på brandstation och Karlsson / AME har färdigställts.

Upphandling av ny förskola 4 avd på Stallbacken har genomförts och start av byggnation skedde under hösten.

Framtagande av projekteringshandlingar för ombyggnad, renovering av Haga skolan samt Snörumsskolan pågår.

Projektering av nya lokaler för IFO på Utvecklingscenter klar. Byggstart i november och färdigställande i mars 2015.

Fortsatt pågående utredning av om framtida äldreboendet i Dals-Ed.

Avveckling av de moduler för äldreboende som var placerade utanför Hagalid.

Nybyggnad av förråd m.m. bak centrumhuset efter brandskada.

Gator, park, VA och renhållning

Arbetet med att ta fram en reserv-vattentäkt (Lilla Lee) har påbörjats

Toppen-projektet har färdigställts och detta medför att vi säkerställer vattenförsörjningen runt Toppen området.

VA-plan arbetet pågår och beräknar att det ska bli klart under 2015 och detta dokument kan bli avgöra hur vi ska lösa VA försörjningen i Nössemark.

Färdigställande av Gång och Cykelväg på Gamla Edsvägen med 50% finansieringstöd från Trafikverket.

Skogsansvar

4 KOMMUNALA MÅL

Nyckeltal redovisas per kvartal, halvår eller helår.

4.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunkoncernens totala energiförbrukning ska minska 2 % årligen.	KS teknik & service handhar kommunens fastigheter. Arbete pågår med bl.a. konvertering till energieffektiva uppvärmningssystem.	◆
2014 - Samtliga nämnder och verksamheter ska följa och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet.	Detta målet arbetar vi med att utveckla goda livs och lekmiljöer för barn.	■
2014 - Utveckla och förbättra goda livs- och lekmiljöer för barn.	Beaktas i arbetet med kost och lokalvård samt utemiljöer.	◆
De verksamheter som arbetar med barn och unga ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt.	Personalen skall verka som ambassadörer inom sin verksamhet, utifrån Dals Eds kommuns värderingar	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kost - minska matsvinn		Pågående
Lokalvård - minska användandet av kem		Pågående

4.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunstyrelsen ska erbjuda attraktiva boende- och verksamhetsmiljöer.	KS teknik & service arbetar med att ta fram tomtmarker samt förvalta kommunens utemiljöer och fastigheter.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kost - bryta ner kommunens värdegrund till verksamhetens egna värderingar		Pågående
Lokalvård - bryta ner kommunens värdegrund till verksamhetens egna värderingar.		Pågående

4.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunstyrelsen och dess verksamheter ska främja öppenhet och delaktighet för alla medborgare oavsett förutsättningar eller bakgrund.	Verksamheterna inom teknik & service ska verka för att ge information till brukare och medborgare inom Dals Eds kommun.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status
Lokalvård - arbeta service- och kundinriktat i det dagliga arbetet		Pågående
Kost - arbeta service- och kundinriktat i det dagliga arbetet		Pågående
Kommunens hemsida ska användas för att ge medborgarna möjlighet till delaktighet i		Pågående

Aktiviteter	Kommentar	Status
samhällsfrågor		

4.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Nämnd mål	Kommentar	Status
2014 - Kommunstyrelsen ska bedriva verksamheterna inom tilldelad budget.	Verksamheten finansieras i stor grad med interna debiteringar. Verksamheterna bedrivs inom tilldelad budget.	
2014 - Kommunstyrelsen ska beakta möjligheten till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	KS teknik & service verkar för att samverka med andra kommuner bl.a inom renhållning och va-verksamheten.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kost - arbetar med pris- och näringsberäknade måltider		Pågående

4.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Nämnd mål	Kommentar	Status
2014 - Kommunstyrelsen ska fortsätta utvecklingen av Ständiga förbättringar i verksamheten samt vara drivande i arbetet gentemot övriga nämnder.	Under 2015 kommer teknik & service att ta fram verksamhetsmål och aktiviteter utifrån kommunstyrelsens mål.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kost - tillagning utifrån grundråvaran, samt arbeta för en bra fysisk och psykosocial arbetsmiljö.		Pågående
Lokalvård - arbeta för en bra fysisk och psykosocial arbetsmiljö.		Pågående

5 VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Utfall - Drift

Ansvar/verksamhet	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
6100 Förvaltningschef	1 305	1 237	68
6210 Kostchef	-68	-105	19
6310 Fastighetsförvaltare	-4 558	-4 347	-211
6410 Gatuchef	2 420	2 067	353
6510 Skogsansvarig	-125	-164	39
Summa	-1 026	-1 312	268

KS teknik och service uppvisar ett överskott totalt med 268 000 kronor.

Det positiva resultatet gällande 6410 beror till stor del på låga kostnader för snöröjning.

Fastighetsvaltningen har ett underskott om 211 000 kronor främst beroende på vakanser efter Westbergas konkurs samt ett tomt f.d. tullhus. Underskottet hade varit högre om inte kostnader för energi legat på en relativt låg nivå.

6 Verksamhetsmått

Kostverksamhet

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Totalkostnad exkl kapitaltjänstkostnad i mkr	9,6	9,8	10,9	11,5
Totalt antal portioner	421 350	420 698	475 766	480000
Snittkostnad / portion kr	23,20	22,80	23,00	24

Städverksamhet

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Avverkningsgrad m2/tim	250	271	269	272

Energi graddagskorrigerad kWh/m2

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Total energiförbrukning Lokaler	184,3	181,7	189,8	172,0

Avfall

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Självfinansieringsgrad	117	100	105	102
Antal abonnenter veckohämtning	99	104	101	---
Antal abonnenter 2v-hämtning	1 515	1 458	1 466	1 460
Antal abonnenter 4v-hämtning	299	296	290	300
Antal abonnenter 12v-hämtning	123	123	123	118
Antal abonnenter fritidshus 2v-hämtning maj-sept	305	301	305	302
Antal abonnenter fritidshus 4v-hämtning	178	175	169	162
Mängd hushållssopor ton	1 140	1 414	1 255	1 080
Mängd hushållssopor till förbränning ton	1 510	1 568	1 484	865

VA-verken

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Nettokostnad Mkr	-0,1	0,1	0	0
Bruttokostnad Mkr	7,2	7,5	8,4	7,7
Självfinansieringsgrad %	101	99	100	110
Producerad mängd vatten m3	211 000	210 000	214 467	230022
Debiterad mängd vatten m3	193 000	192 000	197 000	204987
Ej debiterad vatten i %	9	9	9	11
Inkommande mängd vatten Brattesta 3m	299 000	295 000	279 075	320205
Inkommande vatten i % av produktion Brattesta	144	140	132	139
Mängd slam Brattesta m3	647	747	144,8 ton	1996

Gator

Beskrivning	2011	2012	2013	2014
Belagd /underhållen yta m2	10 500	11 600	3 600	2 800
Totalkostnad exkl adm kr	838 000	1 300 000	400 000	310 000
Snittkostnad kr/m2	80	112	110	111

7 FRAMTIDEN

Huvudstudien Bältnäs industriområde är klar och Kommunen söker nu bidrag för sanering av området vilket uppskattas till ca. 25 miljoner KR. Området uppskattas vara sanerat 2016 men osäkerheten är stor. De 8 bostadstomter som finns där säljs först när det intilliggande området är sanerat.

Kost och städ

Upphandling av kemprodukter inom lokalvård kommer att genomföras 2015.

Under februari 2015 kommer kökspersonalen att få besök och inspiration av Michael Bäckman, "Sveriges bästa skolkock". Utbildning i tre dagar.

Projektering av ombyggnad /renovering Hagaskolans restaurang.

Fastighetsförvaltning

Fortsatt arbete med energieffektivisering sker fortlöpande inom kommunens fastighetsbestånd.

Byggnation av ny förskola på Stallbacken pågår planenligt och beräknas vara klarhösten 2015.

Beräknad byggstart för ombyggnad / renovering av Haga- och snörrumskolan är hösten 2015

Utredningsarbetet gällande lokaler för framtida äldreomsorg fortsätter.

IFO-verksamheten skall flytta sin verksamhet till utvecklingscenter i april 2015 och det medför en större ombyggnad av fastigheten.

Nya internhyresavtal skall införas.

Gator, park, VA och renhållning

Arbete pågår för att kunna använda Lilla lesom reserv-vattentäkt för Dals Ed, under året kommer bl.a. attsamarådatt ske med beslutande myndigheter.

VA-plan arbetet pågår och beräknar att det ska bli klart under 2015 och detta dokument kan bli avgöra hur vi ska lösa VA försörjningen i Nössemark.

Ett nytt tillstånd kommer att sökas hos Länsstyrelsen för Brattesta reningsverk arbetet startas upp under våren. Nuvarande tillstånd är från 1978.

Förprojektering av gata och va mm till nya tomter ovanför Orrvägen / Tjädervägen har påbörjats och entreprenaden kommer att starta upp till sommaren och färdigställande av området beräknas bli i november.

Skogsansvar

Förvaltningen följer de skötselplaner som finns

Årsbokslut nämnd 2014

Plan- och byggnadsnämnden

1 VERKSAMHETSOMRÅDE

Plan- och byggnadsnämndens uppgift är att fullgöra kommunens ansvar inom plan- och byggväsendet bland annat handläggning av bygglov, rivningslov, marklov, förhandsbesked och strandskyddsdispenser. Tillsynsmyndighet PBL.

Planläggning såsom detaljplaner och områdesbestämmelser, samt bistå kommunstyrelsen i den översiktliga planeringen.

Drift och underhåll av kommunens kart- och GIS-verksamhet.

Belägenhetsadresser och därtill hörande frågor.

Nämndens verksamheter är uppdelade i fyra områden: Politisk verksamhet (1003), Plan- och byggkontor (2908), Planverksamhet (2151) och Kartverksamhet (2152).

2 EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvikelse helår
Intäkter	-987	-1 223	-738	-1 000	485
Summa intäkter	-987	-1 223	-738	-1 000	485
Personalkostnader	1 809	1 803	1 799	1 806	-4
Övriga kostnader	631	993	606	778	-387
Summa kostnader	2 440	2 796	2 405	2 584	-391
Resultat	1 453	1 573	1 667	1 584	94

Överskott på 94 000 kronor.

Mer bygglovsintäkter har inkommit än beräknat.

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
Inventarier	29 000	0	29 000
Summa	29 000	0	29 000

Kvarvarande investeringsanslag på 29 000 kronor överföres till 2015 års budget till finansiering av inventarier som har beställts 2014.

3 PERIODENS HÄNDELSER

193 ärenden har registrerats i ärendehanteringssystemet Byggreda, varav 85 st ärenden avser bygglov och förhandsbesked, 26 st strandskyddsdispenser. 11 st tillsynsärenden har tagits upp till behandling, exempel är inkomna anmälningar om ovårdade fastigheter, brist i tillgängligheten för rörelsehindrade mm. Förutom registrerade tillsynsärenden har påminnelser utskickats till samtliga fastighetsägare som inte har genomfört obligatorisk ventilationskontroll (OVK).

Fördjupad översiktsplan för Eds tätort - ED OCH FRAMTIDEN - antogs av KF 2014-05-21.

Detaljplan för påbyggnad av affärs- och flerbostadshus i centrum - antogs av KF 2014-06-11.

Samrådshandlingar för detaljplan Hökedalens industriområde har tagits fram.

Riskbedömning har tagits fram för planering av bostadsbebyggelse i centrum.

4 DRIFTPROJEKT

Följande planarbeten har varit aktuella 2014:

Projekt 3002 FÖP Ed - Arbetet klart 2014.

Projekt 3099 Övrigt - Samrådshandlingar har tagits fram för detaljplan för Hökedalens industriområde. Arbetet fortsätter 2015 med samråd och utställning för granskning.

Riskbedömning för planering av ny bostadsbebyggelse i centrum har genomförts. Fortsatt arbete med planläggning tas upp för prövning 2015.

5 KOMMUNALA MÅL

Nyckeltal redovisas per kvartal, halvår eller helår.

5.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska följa och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet.	Fördjupad översiktsplan för Eds tätort - ED OCH FRAMTIDEN - samt detaljplan för påbyggnad av affärs- och flerbostadshus i centrum har antagits. Miljö- och folkhälsosyn har tagits i planarbetena.	
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska öka miljömedvetenheten hos personal och kommuninvånare	All personal har tagit miljökörkortet.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Plan och byggnadsnämnden ska i sin myndighets- och planeringsroll ta hänsyn till de nationella miljömålen och Sveriges folkhälsomål och särskilt beakta målen om energihushållning.		Avslutad

5.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska i allt planarbete vara offensiv när det gäller att utveckla infrastrukturen med särskilt fokus på trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö, samt en miljö där det är trivsamt att vistas.	Avstämning har skett med plangruppen fyra gånger under året.	
2014 - Tillsyn av ovärdade fastigheter	Sex tillsynsärenden avseende ovärdade fastigheter har öppnats under 2014. KommunikERING pågår med fastighetsägare. En fastighet är åtgärdad.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Arbeta fortlöpande med planering och bostadsförsörjningsfrågor med avstämning i plangruppen minst 3 gånger per år		Avslutad
Ägare till ovärdade fastigheter ska kontaktas och vid behov föreläggas att återställa fastigheten i vårdat skick		Avslutad

5.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Information om bygglov och planer ska vara tillgänglig för alla	Alla blanketter och uppdaterad information finns på hemsidan.	
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska ha en god dialog med alla medborgare såväl unga som gamla när det gäller planering och byggnation	Samråd och hörande av sakägare, grannar m fl sker enligt plan- och bygglagen vid planläggning och prövningar av bygglov.	

5.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Nämnd mål	Kommentar
-----------	-----------

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska bedriva verksamheten inom tilldelad budget.	Nämnden har hållit sin budgetram.	●
2014 - Plan- och byggnadsnämndens planverksamhet ska huvudsakligen finansieras inom ramen för nämndens övriga avgifter och intäkter.	Nämnden har finansierat planarbetet inom ram.	●
2014 - Plan- och byggnadsnämnden har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning,	Nämnden har hållit sin budgetram.	●
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska beakta möjligheten till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	Plan- och byggkontorets personal har deltagit i nätverksträffar. Möjligheten till samverkan med andra kommuner har tillvaratagits bland annat när det gäller besvarande av remiss gällande utvidgat strandskydd, uppgradering av ärendehanteringssystem, rutinfrågor mm.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status
Använda rationella arbetssätt, uppföljning och rutiner		Avslutad

5.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Handläggningen av ärenden ska vara snabb, korrekt och rättsäker	Inga fullständiga ansökningar har haft längre handläggningstid än 8 veckor.	●
2014 - Plan- och byggnadsnämnden ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing	Plan- och byggkontorets personal har deltagit i web-konferenser och kurser i lagändringar PBL, samt i fil- och dokumenthantering.	●

7 FRAMTIDEN

Under 2015 är det aktuellt att arbeta med följande:

Detaljplan för Hökedalens industriområde. Utställning granskning/antagande.

Detaljplan centrum.

Detaljplaner upprättas utifrån de behov som föreligger med avstämning i plangruppen.

Förberedelsearbeten och uppgradering av ärende- och dokumenthanteringssystemet Miljö och Byggreda till VIsion tillsammans med Färgelanda, Mellerud och Dalslands miljönämnd.

Fortlöpande arbete med inkomna ansökningar (bygglov, förhandsbesked, strandskyddsdispenser mm).

Fortlöpande tillsynsarbete enligt plan- och bygglagen (ex OVK, hissar, ovårdade fastigheter, svartbyggen mm).

Årsbokslut nämnd 2014

FOKUS-nämnden

1 VERKSAMHETSOMRÅDE

FOKUS-nämndens uppgift är att fullgöra kommunens ansvar inom fritids- och kulturverksamhet och det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna. Det omfattar förskoleverksamhet, grundskola, särskola, gymnasiesärskola och därtill hörande LSS-boende, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Nämnden ansvarar också för svenskundervisning för invandrare, uppdragsutbildning för vuxna och ungdomsplatser.

2 OMVÄRLDSANALYS

Stora reformer har genomförts framförallt på skolans område de senaste åren. Förskolan står inför en omfattande kompetensutvecklingsåtgärder, riktat mot befintlig personal, förskolechefer och blivande förskollärare. Skolinspektionens tillsyn över förskolan ska stärkas och stimulansbidrag för minskade barngrupper i förskolan föreslås.

Inom grundskolans område planeras ett antal genomgripande förändringar. Ett "lågstadielyft" med markant höjda statsbidrag till kommunerna för att satsa på mindre klasser, fler speciallärare och fler lärare i F-3 beskrivs. En tioårig grundskola föreslås, med förarbete från 2015 och planerat införande 2017. Ytterligare utökad undervisningstid i matematik med en timme i veckan för högstadietåren diskuteras, liksom ytterligare sökbara statsbidrag för att förbättra elevernas studieresultat i svenska.

Till detta kommer förslag som fortsatt utreds, såsom obligatorisk sommarskola och läxhjälp.

Under våren 2015 inspekteras FOKUS-nämndens förskola och skola av Skolinspektionen, vilket kan leda till förbättringsinsatser utifrån de nationella uppdragen.

Många besked saknas ännu då förändringar kan komma att genomdrivas i regeringens vårproposition, vilket innebär att planeringsförutsättningarna för åren 2014-2016 är försämrade. Satsningar kan komma att finansieras via det generella statsbidraget eller som riktade bidrag.

3 EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvikelse helår
Intäkter	-57 332	-52 804	-45 735	-51 586	7 069
Summa intäkter	-57 332	-52 804	-45 735	-51 586	7 069
Personalkostnader	97 483	94 971	92 396	96 315	-2 575
Övriga kostnader	66 167	68 637	61 161	68 831	-7 476
Summa kostnader	163 650	163 608	153 557	165 146	-10 051
Resultat	106 318	110 804	107 822	113 560	-2 982

Underskott med 2 942 000 kronor. I samband med delårsbokslutet prognostiserades ett underskott med 5,7 mkr. Flera åtgärder föreslogs och genomfördes för att närma sig en budget i balans.

Ökade intäkter motsvarar ca 7,1 mkr vilket i huvudsak beror på ökade bidrag(SFI, skolverket, lönebidrag, specialpedagog) 2,6 mkr. Inpendling från andra kommuner 0,8 mkr. Högre antal elever i IM-program samt även inom gy-sär verksamheten totalt ca 3,7 mkr.

Ökade övriga kostnader på sammanlagt ca 7,5 mkr netto härrör sig till: Grundsär 1,6 mkr, externa gymnasiestudier 1,2 mkr, utpendling 0,8 mkr, fler elever inom IM/Gy/Gysär/LSS boende/ Vux 4,7. Skolskjutsar -0,8 mkr.

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
FOKUS	661	661	0
Summa	661	661	0

4 PERIODENS HÄNDELSER

Förskoleverksamhet

Förskolans verksamhet har kännetecknats av ökat behov av plats i förskola. Ökningen beror på ökat barnafödande, inflyttning, samt ett utökat behov av platser från migrationsverket. Under våren 2014 har ytterligare en tillfällig förskoleavdelning på Edsgården (Daggdroppen) startats. Förskolans verksamheter har under året arbetat intensivt med att lära sig använda IKT-verktyg såsom iPads som ett dokumentations- och kunskapsverktyg, ett utvecklingsarbete som fortgår.

Pedagogisk omsorg

En dagbarnvårdare har gått i pension, så för tillfället är det fem personer kvar som arbetar i pedagogisk omsorg.

Fritidshemmet

155 elever har haft fritidsplats på fem avdelningar. LGR 11 samt Allmänna råd för fritidshem har analyserats, och förslag på förbättringsåtgärder har arbetats fram. Ett märkbart förbättrat resultat har visat sig i de enkäter som genomförts under våren.

Grundskola

Under vårterminen har många aktiviteter genomförts, studiebesök, kulturarrangemang och samverkan mellan årskurser. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs nio är lika högt som 2013; 224 poäng. IKT-projektet med digitala lärverktyg i undervisningen har fortsatt. Projektering vad gäller renovering av skollokaler och utemiljö pågår och engagerar.

Grundsärskola

Under året har fyra nya elever skrivits in i obligatorisk särskola. Egen särskoleverksamhet för en del av eleverna bedrivs sedan 2013.

Externa gymnasiestudier

Nya samverkansavtal har trätt i kraft från hösten 2014.

Utsiktens gymnasieskola

Under våren förändrades ledningssituationen på Utsikten då gymnasiesärskolans rektor gick in som rektor för båda skolformerna. Det nya Samhällsvetenskapsprogrammet för elever inom autismspektrat har startat. Programmet erbjuder 8 platser och 9 platser är fyllda. För Hotell- och turismprogrammet med skandinavisk profil har utvecklingen varit den rakt motsatta med drastiskt fallande elevtal till årskurs 1 hösten 2014. Två utredningar har genomförts och beslut om fortsatt satsning tas under 2015. Introduktionsprogrammets verksamhet växer, mycket beroende på kommunens mottagande av ensamkommande barn.

Utsiktens gymnasiesärskola

Under året har det genomförts flera olika studieresor för eleverna inom de olika verksamheterna. Syftet med dessa dagar har varit att träna eleverna i att hantera olika situationer utanför skolans väggar, bygga relationer, samt förbereda inför framtida studieresor. Under 2014 genomförs del 3 i det pedagogiska utvecklingsprojektet inom utomhuspedagogik/platsrelaterat lärande, ett projekt som stöds av SPSM även 2015.

Boende med särskild service

Ett nytt boende startades hösten 2014 för personer med autism. Det är kopplat till Utsiktens nya gymnasieprogram för personer inom autismspektrat, SA-programmet, och gymnasieskolans introduktionsprogram för ungdomar med neropsykiatriska funktionshinder. Detta boende bedrivs på Toppen i befintliga lokaler. IVO har varit på tillsynsbesök under våren och hösten 2014. IVO pekade på gott arbete i de delar tillsynen omfattade vilket bl.a var ungdomarnas delaktighet och systematiskt kvalitetsarbete.

Externa gymnasiesärstudier

Inga händelser under perioden.

Vuxenutbildning

Kommunstyrelsen fattade under året beslut om att flytta in IFO på Utvecklingscenter vilket innebär en märkbar minskning av lokalytor för vux. Studerande går i allt högre utsträckning vidare till högre studier efter vuxenutbildningen. Ett samverkansavtal inom Fyrbodalen har ingåtts för vuxenutbildning, och verksamhetsansvaret har helt flyttats till FOKUS-nämnden.

Fritid och kultur

I samband med att fd Kulturchefen avgick med pension 140401 genomfördes en omorganisation. Fritid & Kultur har nu en gemensam chef för Kulturskolan, Ungdomsgården, Biblioteket, Fritid & Kultur, Bio. Ett femtiotal elever från Kulturskolan gjorde tillsammans med lärare och föräldrar en resa till kommunens vänort Jögeva. Flera konserter genomfördes samt ett antal studiebesök. Resan finansierades av Föräldraföreningen samt genom avgifter. Årets Kulturpris delades ut till konstnären Vivianne Pettersson.

5 KOMMUNALA MÅL

Nyckeltal redovisas per kvartal, halvår eller helår.

5.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Kommunens invånare ska vara bättre förberedda inför att möta sin framtid vad gäller kunskap och kompetens.	Uppföljningen av de resultatmål som analyseras halvårsvis visar på positivt utfall. Måluppfyllnaden är i fyra fall av fyra 100%.	●
2014 - FOKUS-nämnden ska ha aktiva samverkansformer med socialnämnden	Sanverkan fungerar väl enligt en gemensamt överenskommen rutin för möten halvårsvis.	●
2014 - FOKUS-nämnden ska följa upp och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet.	FOKUS-nämndens verksamheter arbetar aktivt med insatser, processer och projekt inom prioriterade områden i folkhälsoarbetet.	●
2014 - FOKUS-nämnden ska öka miljömedvetenheten hos personal och kommuninvånare.	En stor del av personalen har genomgått utbildning, men målet behöver ligga fast.	◆
2014 - Alla som arbetar med barn och ungdomar ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt	En plan för utbildning av egna handledare har inletts, och bör leda till smidigare planering och genomförande av ICDP för personalen.	◆
2014 - Kommunen ska särskilt uppmuntra och stödja föreningar som skapar nya aktiviteter för barn och ungdomar.	FOKUS-nämnden stödjer aktivt föreningslivet, som i sin tur tar stort ansvar för aktivitetsutbudet i samhället.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status
Långsiktig planering - koppla mål till budgetdialog	Systemet för uppföljning av nämndens ansvarsområden är utbyggt och sammanfattas i FOKUS-nämndens årshjul, som synkats med budgetprocessen för att kopplingen behov, analys, budget ska fungera.	Avslutad
Gemensam avstämningar soc-FOKUS arbetsutskott, för att utveckla samverkan	En gemensam mötesrutin för soc.au och FOKUS au har arbetats in, med gemensamma möten halvårsvis.	Avslutad

5.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - FOKUS-nämnden ska öka möjligheten till valfrihet inom barnomsorgen		●
2014 - LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet	Verksamheten uppvisar löpande goda resultat i Socialstyrelsens återkommande förberedda respektive oförberedda inspektioner.	●
2014 -FOKUS-nämndens verksamheter ska vara kvalitetssäkrade	Trenden i utfallet av FOKUS-nämndens enkäter är positiv. Det sammanvägda resultatet innebär dock att fortsatt arbete för förbättringar måste genomföras.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status
Arbete i enlighet med FOKUS' s årshjul för systematiskt kvalitetsarbete	Arbetet med att utveckla framförallt analysdelen i det systematiska kvalitetsarbetet behöver fortsätta och hållas levande.	Pågående

5.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - FOKUS-nämnden ska ha former för medborgardialog		◆
2014 - Elevernas inflytande och delaktighet ska öka	Med hjälp av V8:s organisation för kollegiala observationer, KU8, bedrivs under våren 2015 en observationsinsats med fokus på elevers delaktighet.	◆
2014 - Verksamheten på ungdomsgården 20 Mtw ska bedrivas med ett stort inflytande från ungdomarna		◆
2014 - FOKUS-nämnden ska aktivt och strategiskt sörja för god studiemiljö samt motverka mobbing bland barn.	Målen är sådana att verksamheterna aldrig kan slå sig till ro, även om trenden är positiv.	◆

5.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - FOKUS-nämnden ska bedriva verksamheterna inom tilldelad budget	Uppföljningen visar tydligt att ingen marginal finns för oförutsedda händelser eller förändrade förutsättningar, såsom under 2014, då obligatorisk särskola, förskola och kostnader för gymnasiestudier på annan ort växte mer än prognosticerat.	◆
2014 - FOKUS-nämnden ska aktivt arbeta för ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt.	Målet uppnås genom lokalförsörjningsgrupp och lokalgrupp i samverkan. En lokalförsörjningsplan arbetas fram i samarbete med tekniska kontoret.	●
2014 - FOKUS-nämndens har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning	God ekonomisk hushållning kännetecknar i huvudsak FOKUS verksamheter. Merparten av budgetansvariga inom FOKUS har under 2014 bedrivit sina verksamheter inom tilldelad ram med bibehållen kvalitet.	◆
2014 - FOKUS-nämndens verksamheter skall bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån standardkostnad och jämförbara kommuner.	För barnomsorg, grundskola och gymnasieskola finns redovisade standardkostnader. Jämförelse för 2013 visar störst avvikelse för barnomsorgen (132 tkr resp 130 tkr för riket) som kan vara en följd av brister i beräkningen av standardkostnaden. Grundskolans kostnader ligger på standardkostnaden, trots i jämförelse höga lokalkostnader. För gymnasieskolan är skillnaden lokalt obefintligt. I förhållande till riket är andelen elever som söker sig till yrkesförberedande program klart högre (49% i förhållande till rikets 32%), vilket innebär avsevärt högre kostnader för interkommunal ersättning.	●
2014 - FOKUS-nämnden ska beakta möjligheten till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt		●

Aktiviteter	Kommentar	Status
Aktivt delta i lokalförsörjningsgruppen.		Pågående

5.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet	God måluppfyllelse.	●
2014 - FOKUS-nämnden ska säkerställa att andelen elever i år 9 med godkända betyg i samtliga ämnen ska överstiga riksgenomsnittet	Mycket höga genomsnittliga meritvärden har uppnåtts två år i rad och samtliga elever som lämnade år 9 våren 2014 var behöriga till både yrkesprogram och högskoleförberedande program. Full måluppfyllelse kvarstår att uppnå, varför är detta ett mål som får	◆

Nämnd mål	Kommentar	
	största fokus framgent.	
2014 - FOKUS-nämnden ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing	Se Demokrati och delaktighet.	♦
2014 - FOKUS-nämnden ska sträva efter att öka andelen heltidstjänster inom nämndens verksamheter		♦
2014 - FOKUS-nämndens enkäter ska analysera och följas upp per verksamhet.	Analys och uppföljning sker och utfallet av enkäterna visar en positiv trend, men svarsfrekvensen är fortsatt för låg.	♦

Aktiviteter	Kommentar	Status
Upprätta och ansvara för kompetensförsörjningsgrupp		Pågående

6 NATIONELLA MÅL

Arbetet med kvalitetsberättelser görs som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Detta arbete ska främja kommunens, skolornas, förskolornas och fritidshemmens kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsberättelserna syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Kvalitetsberättelsen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts. Det ska också finnas en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för att bättre nå målen. Skolverkets allmänna råd fungerar som stöd i hur kvalitetsarbetet ska utformas och ger exempel på områden som bör skildras. I enlighet med FOKUS-nämndens årshjul genomförs en dialogdag under april månad där verksamhetsansvariga och FOKUS-nämnden följer upp och anger inriktning inför det kommande årets systematiska kvalitetsarbetet.

6.1 2014 - Barn och elevers utveckling mot målen

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Alla föräldrar ska ges goda möjligheter att framföra synpunkter samt påverka det egna barnets situation i förskola, skolbarnsomsorg och skola	Ett av de viktigaste instrumenten för samverkan med hemmen är utvecklingssamtalen, där måluppfyllelsen i förhållande till resultatmålet är 88,68.	◆
FOKUS-nämndens skolenkäter ska följas upp och analyseras per verksamhet	En klar förbättring sedan tidigare uppföljning, då 77 % av eleverna 2014 bedömer att de oftast eller alltid får vara med och påverka sin arbetssituation. 2013 var motsvarande siffra 67 %.	◆
Dals-Eds kommun ska stödja ungdomars olika önskemål om utbildning både inom gymnasiet och eftergymnasial.	Elevernas förstahandsval tillgodosågs till 100%.	●
Eleven och elevens vårdnadshavare och vårdnadshavare för barn i skolan ska fortlöpande informeras om elevens och barnets utveckling	Andelen föräldrar som är nöjda med verksamheternas information är 87,87%, men svarsfrekvensen är fortfarande otillfredsställande.	◆
Skolan ska ha nära samverkan med arbetsliv och närsamhället i övrigt för att förbereda eleverna inför framtida val - utbildning och arbetsliv.	I Skolinspektionens inspektionsbeslut efter kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledning vid Hagaskolan, Dals-Eds kommun inleds sammanfattningen med: "Studie- och yrkesvägledningen vid Hagaskolan fungerar i stort väl. Skolans studie- och yrkesvägledare arbetar för att ge eleverna en grund för att kunna göra val till gymnasiet." Samtidigt pekas arbetet med arbetslivsanknytning ut som ett utvecklingsområde. Från barnomsorgens studiebesök till grundskolans prao och gymnasiesärskolans arbetsplatsförlagda lärande ingår samverkan med arbetsliv och närsamhälle som ett naturligt inslag i verksamheterna.	◆

6.2 2014 - Trygghet och studiero

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
FOKUS-nämndens skolenkäter ska följas upp och analyseras per verksamhet	Följs upp av huvudmannen i verksamhetsboksluten.	●
Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att all elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero	Utfallet av FOKUS-nämndens enkäter visar på klart stigande resultat, samtidigt som antalet incidentrapporter ökat under perioden.	◆

6.3 2014 - Åtgärder mot kränkande behandling

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
FOKUS-nämndens skolenkäter ska följas upp och analyseras per	Följs upp av huvudmannen i verksamhetsboksluten.	●

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
verksamhet		
Inom varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever	Hösten 2014 har endast två ärenden dokumenterats inom utvecklingsområdet.	◆

6.4 2014 - Läroplanens uppdrag

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Entreprenöriella aktiviteter ska vara naturliga inslag i verksamheterna för att stimulera alla att bli mer "ta-sig-församma" och på sikt skapa fler framtida innovatörer		◆
FOKUS-nämndens skolenkäter ska följas upp och analyseras per verksamhet	Följs upp av huvudmannen genom verksamhetsboksluten.	●
Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan/förskolan har rektorn/chefen det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.	Se verksamhetsbokslut för enheternas utvecklingsarbete.	◆
Respektive förskolas och skolas ansvar att uppfylla de övergripande mål och riktlinjer som anges i läroplanen för kunskaper, normer och värden som alla barn och elever bör ha utvecklat när de lämnar utbildningen.	Inom utvecklingsområdet ingår en mängd resultatmål, vilka redovisas på underliggande enheter.	◆

6.5 2014 - Skolhälsovård

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Skolhälsovården ska förbättra elevernas psykiska och kroppsliga hälsa och verka för sunda levnadsvanor	Under året har en barn- och elevhälsoplan arbetats fram för FOKUS, som lyfter det förebyggande och främjande arbetet, samt tydliggör skolhälsovårdens uppdrag.	◆

6.6 2014 - LSSboende

Det har varit två tillsynsinspektioner samt en enkätundersökning under 2014. Tillsynsrapporterna och enkätresultatet visar att verksamheten håller en god kvalitet. Visserligen fick verksamheten anmärkningar i senaste tillsynsrapporten på dokumentationen men detta är nu åtgärdat.

Verksamheten bedömer att boendet är attraktivt eftersom det råder en förhållandevis stor efterfrågan hos de ungdomar som är berättigade till boende i upptagningsområdet. Det råder en minskning av antalet ungdomar jämfört med tidigare år men det bedöms bero på att antalet berättigade ungdomar är färre. I samband med att gymnasiet startade en ny linje, (SA), samhällsvetenskapsprogrammet för personer inom autismspektrum märker vi en ökning av antalet ansökningar till boendet liksom från de med neuropsykiatriska funktionshinder som söker till skolans IM-program och som är berättigade till LSS-boende.

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet.	IVO:s återkommande inspektioner, samt boendenas attraktivitet och enkätutfall ger underlag för bedömningen att god kvalitet råder.	●

6.7 2014 - Bibliotekslagen

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar
-----------------------------	-----------

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Bibliotekets utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.	Nyrekrytering av heltidsbibliotekarie samt stigande utlåningstal tyder på god kvalitet.	●

6.8 2014 - Kultur- och fritidsverksamhet

Nämndens utvecklingsområden	Kommentar	
Kommunen ska främja, stödja och organisera kultur- och fritidsverksamhet	Arbetet bedrivs enligt FOKUS-nämndens kulturplan från 2014.	●

7 VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Utfall - Drift

Ansvar/verksamhet	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
Administrativa enheter	4 016	3 499	517
Politisk verksamhet	394	391	3
Kulturverksamhet	4 725	4 496	229
Fritidsverksamhet	2 699	2 407	292
Förskola och fritidshem	26 620	26 520	100
Grund- och grundsärskola	47 887	48 400	-513
Gymnasie- och gymnasiesärskola	18 520	22 256	-3 736
Internaten	-223	-130	-93
Vuxenutbildning	3 184	2 965	219
Summa	107 822	110 804	-2 982

Två verksamhetsområden sticker ut i FOKUS-nämndens bokslut för 2014. Under året har kostnaderna för obligatorisk sarskola, Utsiktens gymnasieskola samt gymnasieutbildning för kommunens egna elever inte varit i paritet med budget.

Nämndens övriga verksamheter har haft ett tufft arbete med att inte bara hålla sig inom tilldelade budgetramar, utan även att hålla nede kostnader för att minska FOKUS-nämndens totala underskott.

7.1 Administrativa enheter

Överskott med 517 000 kronor.

Kostnader för FOKUS-kansli, kompetensutveckling, rehabilitering samt IT ligger centralt. Kansliet består av förvaltningschef och förvaltningsadministration/nämndsekreterar.

Anslagen för kompetensutveckling har inte nyttjats till fullo.

7.2 Politisk verksamhet

Överskott med 3 000 kronor.

I reglementet för FOKUS-nämnden anges en tydlig ansvarsfördelning.

Under året sammanträdde FOKUS-nämnden 12 gånger. Arbetsutskottet sammanträdde 10 gånger. Frågan om 2015 års budget innebar flera sammanträden under hösten 2014. Under våren 2014 hade FOKUS-nämnden en halvdag med verksamhetsansvariga för att diskutera mål och framtid.

7.3 Kulturverksamhet

Allmän kulturverksamhet

Vi har haft ett flertal välbesökta arrangemang på biblioteket under hösten. Bland annat ett boksläpp med en 91 årig lokal författare. Det mest välbesökta arrangemanget hölls på fullsatt Stallbacken i september med Birgitta Rasmusson, känd från tv med programmet Hela Sverige bakar. Filmfestivalen under våren lockade mängder av besökare.

Allmän kulturverksamhet

	2012	2013	2014
Svea Bio - Antal biobesök/år	5 215	5 148	4 235
Svea-Bio - Antal biobesök/föreställning	44	45	43
Svea Bio - Antal föreställningar	118	115	99
Studieförbund - Antal studietimmar i bidrag	3 028	2 939	3 639

Arrangemang och övriga kulturverksamhet

Den lokala UKM festivalen genomfördes denna gång i samarbete med Bengtsfors kommun. Flera ungdomar gick vidare till regionfestival i Alingsås. En av våra unga konstnärer gick även vidare till riksfestivalen i Halmstad.

Valborgsfirande skedde traditionellt i Terrassparken med vårsånger, vårbrasa och fyrverkeri. Årets Kulturpris delades ut till konstnären Vivianne Pettersson.

Nationaldagen firades i Terrassparken med Bengtsfors Musikkår, Ed & Bengtsfors folkdanslag. Soloframträdande av Jakob Nilsson. Tal av Stig-Arne Jacobsson. Lokala förmågor ledde aktiviteter för barnen. Under september genomfördes Dals-Eds Kulturvecka för tredje året i rad. Veckan var mycket lyckad med många besökare vid arrangemangen.

Biograf

Biografen uppvisar ett underskott med ca 23 000 kronor.

Digitaliseringen av biografen har inneburit att filmer kan erbjudas medan de är helt nya, vilket uppskattas av publiken.

Barn- och ungdomsverksamhet

Aktiviteter för barn och ungdom anordnades under sportlov och höstlov. Samtliga barn i förskola och skola har getts möjlighet att se skolfilm och uppleva minst en teater- eller musikföreställning på skoltid. Möjligheterna till subvention från regionen har utnyttjats. Planeringen av arrangemang görs av barnkulturgruppen, där skolor och förskolor är representerade och barnansvarig bibliotekarie är sammankallande.

Bibliotek

Biblioteket uppvisar ett underskott med 237 000 kronor.

Besöken vid biblioteket har ökad, medan antalet utlåningar har minskat något. En ny barn & ungdomsbibliotekarie har anställts 140801 i samband med pensionsavgångar under 2014. De anställda vid biblioteket har även fått ändrade sysselsättningsgrader.

Bibliotek

	2012	2013	2014
Öppethållande (antal tim/v)	29	29	29
Andel brukare som är nöjda/ganska nöjda med öppettiderna			
Besökare på huvudbiblioteket (besök)	31 468	31 712	33 134
Utlåning på huvudbiblioteket (exemplar)	42 544	42 878	41 582
Aktiva låntagare (antal personer)	1 503	1 749	
Antal bokningar datorer	1 522	1 313	1 549

Aktiva låntagare utgår då siffrorna är svåra att ta fram. Enkäter genomförs vart 5:e år.

Kulturskola

Överskott med 166 000 kronor.

Kulturskolan har ansvaret för den obligatoriska musikundervisningen vid grundskolan förutom i år 1.

Kulturskolans frivilliga verksamhet vänder sig till barn och ungdomar i åldrarna 9–18 år. När barnen börjar åk 3 erbjuds alla att börja spela ett instrument. 70–75 procent brukar anmäla sig, vilket är en hög siffra jämfört med landet i övrigt. Kulturskolan ger instrumentalundervisning på ett antal olika instrument samt i sång för elever i åk 3 och uppåt. Många elever väljer även att spela och sjunga tillsammans i orkestrar och körer. Kulturskolan ger även undervisning i dans från och med förskoleklass och uppåt. Undervisningen ges även under elevernas gymnasieår för de som så önskar. Kulturskolan har även ansvaret för all undervisning i musik vid grundskolan. Kulturskolans lokaler ligger strax intill Hagaskolan vilket underlättar. Dansundervisningen äger rum i Ungdomsgårdens lokaler. All undervisningen är avgiftsbelagd.

Under 2014 erbjöd kulturskolan även bild. Dansshower med 160 danselever har genomförts, förutom

musikkonserterna.

Kulturskola

	2012	2013	2014
Totalt antal inskrivna elever	242	231	216
Andel av totala antalet elever i åk 3-9 (%)	58	68	48
Antal musikelever	164	105	129
Antal danselever	148	159	131
Antal bildelever	0	12	9
Antal elever i kö	7	3	
Antal aktiviteter/elev	1,3	1,7	1,65

7.4 Fritidsverksamhet

Allmän fritidsverksamhet

Överskott med 151 000 kronor.

I samband med att tidigare Kulturchefen avgått med pension 140401 så har en omorganisation genomförts. Fritid & Kultur har nu en gemensam chef för Kulturskolan, Ungdomsgården, Biblioteket, Fritid & Kultur, Bio.

	2012	2013	2014
Föreningar - Antal redovisade ungdomsaktiviteter	2 421	2 392	2 596
Föreningar - Antal föreningar som fått aktivitets stöd	11	10	11
Föreningar - Bidrag kr/redovisad aktivitet	50	50	46
Simskola - Antal deltagare i simundervisning	69	70	85
Simskola - Antal sålda simmärken	274	417	415

Ungdomens hus 20MTW

Överskott med 141 000 kronor.

Besöksfrekvensen är relativt hög. Utformningen av Ungdomens hus sker i samverkan mellan personal och ungdomar.

Vid Ungdomens hus i centrala Ed kan man umgås, spela biljard, tv-spel, sällskapsspel, läsa tidskrifter, matlagning mm. Ibland arrangeras badresor och andra utflykter, LAN - turneringar, karaokekvällar mm. Flera rockgrupper tränar regelbundet i verksamhetens regi i Kulturskolans lokaler. Verksamheten vänder sig till åk 7 och uppåt. Ungdomens hus har öppet 5 kvällar i veckan och besöks regelbundet av många ungdomar. Vid Ungdomens hus tjänstgör 1,25 personal fördelad på två 50 % tjänster samt timavlönad personal. Även personal från andra förvaltningar har deltagit i verksamheten med olika teman.

7.5 Förskoleverksamhet och fritidshem

Överskott med 100 000 kronor som avser samtliga verksamheter. *Förskoleverksamhet och pedagogisk barnomsorg har fått fler barn än beräknat. Tilläggsanslag för att täcka kostnader för en ny avdelning tilldelades FOKUS inför hösten 2014.*

En heltidsplats omfattar 30 timmar i förskola och familjedaghem och 15 timmar i fritidshem. Barnens scheman anger genomsnittlig placeringstid – se tabell. Kommunens taxa med dagens tre nivåer innebär många 15-timmarsbarn i verksamheterna.

Personaltäthet/100 heltidsbarn	2012	2013	2014
Förskola (30h)	21,2	20,8	20,3
Fritidshem (15h)	4,9	4,3	4,4
Pedagogisk omsorg (30h)	22,5	31,8	28,9

Genomsnittlig placeringstid (h)	2012	2013	2014
Förskola	25,5	26,96	26,7
Fritidshem	14	14,2	14,6
Pedagogisk omsorg	24,3	22,2	22,2

Förskolor

Förskolorna är organiserade som yngrebarnsgrupper med barn i ålder 1-3 år eller äldre barns grupper med barn i åldern 3-6 år.

Personalstyrkan är ca 3 personal per avdelning som arbetar i skift mellan kl 06.00 - 18.00.

Yngrebarnsgrupperna har en något högre personalstyrka.

Kommunens förskoleverksamhet består av 5 förskolor lokaliserade i olika delar av kommunen. Snörrum och Ängsvallen med 3 avdelningar, Toppen, Stallbacken och Edsgärdet med 2 avdelningar. Inför våren 2015 kommer ytterligare en avdelning att öppnas på Edsgärdet.

För barn i behov av särskilt stöd försöker vi lösa situationen med resurspersonal eller extrainsatta timmar. Det är svårt att inom den tilldelade budgetramen klar resursbehovet.

Andelen inskrivna barn varierar, men vi märker en konstant efterfrågan på platser, främst under våren. Förutom de barn som är kända i kommunen tillkommer barn från inflyttade familjer, asylsökande och kommunplacerade flyktingar vilket gör det svårt att beräkna efterfrågan.

I verksamheten finns ca 220 barn inskrivna.

I kommunen finns också en familjecentral med verksamhet för barn och föräldrar, som bedrivs i samarbete mellan Fokuserverksamheten, socialförvaltningen, primärvården och svenska kyrkan. Fokuserverksamheten står för en 60 % förskolläartjänst. De har öppet tre dagar per vecka, varav en dag med verksamhet för barn under ett år. Förutom den dagliga verksamheten förekommer information och kurser inom områden som rör småbarnsföräldrar, t ex första hjälpen, barnsäkerhet och tandvård.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg bestod under våren 2014 av 6 dagbarnvårdare som hade 32 barn placerade i verksamheten i åldrarna 1-12 år. Inför hösten minskade antalet dagbarnvårdare till 5 med drygt 20 barn. Dagbarnvårdarna har en gemensam lokal i Gamla Möbelkompaniet där de träffas regelbundet två dagar i veckan. Där har de gemensam verksamhet för barnen, med lekar och andra aktiviteter. Tack vare lokalen har de ett vikariesystem för att klara av 40 timmars veckan.

Fritidshem

I Dals Ed finns fem fritidsavdelningar. Fyra avdelningar på Snörrumskolan för elever 6-9 år och en avdelning på Hagaskolan för elever 9-13 år. Under året har vi i snitt haft 156 elever inskrivna i fritidshem. Öppettiderna är 6.00 – 18.00.

Fritidshemsverksamheten är till för barnen på deras fritid då föräldrar arbetar eller studerar. Fritidshemmet ska komplettera skolans verksamhet och bidra till elevernas utveckling.

Våra enkätundersökningar visar ett bra resultat, med trygga elever och nöjda föräldrar.

7.6 Grund- och grundsärskola

Grundskola

Överskott med 1 128 000 kronor. Intäkterna ligger ca 2,3 Mkr över budget och avser i huvudsak bidrag från Migrationsverket m fl. Personalkostnaderna ca 1,2 mkr över budget, medan övriga kostnader ligger under budget.

Antalet grundskoleelever i åk F–9 har under 2014 minskat något från våren (485 elever) till hösten (478 elever) vilket ger knappt 50 elever/årskurs. Kommunen har en två-parallellig grundskola.

Undervisningspersonalen anpassas till aktuellt elevtal inför varje nytt läsår. Grundskolans personaltätthet inklusive elevassistenter per 100 elever låg på 8,97 och lärartättheten på 7,44 tjänster.

Verksamheten ser en ökning av elever i behov av olika typer av extra stöd.

Byggprocessen har pågått under hela 2014 med planering och ritning av nödvändiga renoveringar och

lokalanpassningar. Tidigt under 2015 förväntas ett upphandlingsunderlag vara klart.

IKT-planen är igång i verksamheten och under 2014 utvärderades de pilotprojekt som handlat om en-till-en med PC och Chromebooks. En nyinvestering gjordes på Chromebooks, men samtidigt en övergång till en-till-två, dvs en enhet per två elever.

Inom IKT genomfördes en gemensam IKT-mässa med Färgelanda, då pedagoger från Ed och Färgelanda delade med sig av sina erfarenheter på området, samt föreläsning av Carl Heath via länk.

Snörumskolan - Förskoleklass och åk 1-3

Snörumskolan är en av två grundskolor i Dals Ed. Snörumskolan är en F-3 skola med fritidshem.

Elevantalet har varit stabilt under året, ca 198 elever. FA-verksamhet/ samlad skoldag genomförs i åk 1-2 fyra dagar i veckan. FA kompletterar skolans undervisning och arbetar mycket med elevernas sociala utveckling, samarbete och kreativt skapande samt rörelse och utelek.

Snörumskolan kännetecknas av stort engagemang och samsyn kring eleverna. Undervisningen är flexibel utifrån elevernas behov av stöd och anpassningar. Värdegrunds-/ likabehandlingsarbetet står i fokus.

Våra enkätundersökningar visar ett bra resultat, med trygga elever och nöjda föräldrar.

Skolan har ett samarbete med IFO och BUP.

Hagaskolan omfattande år 4-9, och har ca 285 elever med två klasser per årskurs.

För andra året i rad nådde eleverna i år 9 ett högt resultat, jämfört med riket och jämfört med det förväntade värdet.

Grundskolans mål (riket)	2012	2013	2014
Andelen elever i åk 9 som erhåller lägst betyg godkänt (nått målen) i alla ämnen ska öka.	78,3 (78)	74 (77)	72 (77)
Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i Dals-Eds kommun ska ligga i nivå med riket	196 (200)	225,8 (213,1)	214 (214,8)
Andelen elever behöriga att söka ett nationellt gymnasieprogram ska ligga i nivå med, eller över, rikssnittet	90,6 (87,5)	100 (86,5)	84 (87)

Obligatorisk särskola

Underskott med 1 641 000 kronor.

Nya elever, byten av skolort samt förändrade behov av stöd för grundsärskoleelever innebar en stor kostnadsökning. Verksamheten har under året omfattat mellan 8-10 elever. Ungefär hälften av eleverna går i grundsärskola i andra kommuner, vilket innebär interkommunala avgifter samt dagliga resekostnader. Resterande elever går på Utsikten (årsk 7-10).

7.7 Gymnasiet- och gymnasiesärskola

Gymnasieskola

Underskott totalt 726 000 Mkr fördelat med 1 695 000 kronor underskott för elever i gymnasieskola och 969 000 kronor överskott för elever i gymnasiesärskola. *Interkommunala avgifter för elever i gymnasie- och gymnasiesärskola.*

Verksamhetsområdet omfattar samtliga ungdomar i åldern 16-19 år i Dals-Eds kommun. För eleverna i gymnasiesärskola gäller till 20 års ålder. De flesta av kommunens elever i gymnasieskola fullgör sin gymnasieutbildning vid skolor i andra kommuner, det stora flertalet går i Uddevalla.

Andelen elever som blir klara med sina studier inom fyra år ligger på ungefär samma nivå för föregående år. Riket har dock ökat.

Samtliga elever i gymnasiesärskolan går på Utsiktens gymnasiesärskola.

Gymnasieskolans mål (Riket)	2012	2013	2014
Andel avgångselever som efter fyra års studier lämnar gymnasieskolan med slutbetyg innebärande grundläggande behörighet till högskola o universitet ska öka.	74 (77)	73 (90)	

Utsiktens gymnasieskola

Underskott med 2,6 Mkr. *Anpassning av verksamheten utifrån minskade intäkter har pågått under hela året.*

Utsikten, Dals-Eds gymnasium hade under hösten 2013 tre program: Hotell- och turismprogrammet med 44 elever, Barn- och fritidsprogrammet med 7 elever, samt Introduktionsprogrammen med 18 elever. Totalt är 20 kommuner representerade i skolans elevgrupp varav 3 kommuner i Norge. Totalt antal elever vid gymnasiet är 69 varav 5 från Norge.

På gymnasiet jobbar knappt 20 personal.

Utsiktens gymnasiesärskola och dets boende

Underskott med 0,2 Mkr fördelad med 170 000 kronor underskott för pedagogiska verksamheten och med 3.000 kronor för boendeverksamheten.

Utsikten, Dals-Eds gymnasiesärskola omfattar 3 program på nationell nivå, Barn Omsorg Service (BOS), Bygg fastighet miljö (BFM) och Hotell och restaurang (HR) för elever som påbörjade utbildningen före 1 juli 2013 samt 4 nya program för elever som påbörjat utbildningen efter 1/7 2013 (Administration-handel-varuhantering, Fastighet-anläggning-byggnation, Hälsa-vård-omsorg samt Samhälle-natur-språk.) förutom dessa erbjuds även individuella programmet med yrkesträning och verksamhetsträning.

Gymnasiesärskolan har inom ramen för sin verksamhet elever som är omvänt integrerade på särskolan. Dessa elever är inskrivna på gymnasieskolans introduktionsprogram, IM, men får sin undervisning inom ramen för gymnasiesärskolans verksamhet. En elev läser grundskolans år 9 i en anpassad studiegång i särskild undervisningsgrupp.

4 elever i åk 6-9 (3 från Ed och 1 från Bengtsfors) läser grundsärskolan på Utsikten.

I samarbete med gymnasiet har man startat upp Samhällsvetenskapsprogrammet riktat mot elever inom autismspektrum. Programmet driftas av gymnasiesärskolans ledning och personal från både gy och gysär undervisar där.

I december 2014 har gymnasiesärskolan 62 elever inom sin verksamhet varav 10 elever är omvänt integrerade i gymnasiesärskolan och inskrivna på IM-programmet och 9 är inskrivna på SA-programmet.

Uptagningsområdet för de ungdomar studerar och bor inom gymnasiesärskolans verksamhet är Dalsland, södra Värmland, Bohuslän och delar av Västergötland.

Skolan har ett nära och mycket gott samarbete med elevernas boende under skolveckan.

Gymnasiesärskolans boende består av 5 boenden och 1 satellitlägenhet med 52 tillgängliga boendeplatser. Under 2014 var 46 av dessa platser belagda.

Boendet är ett HVB-boende enligt LSS och SOL. De boende är ungdomar som går i gymnasiesärskolan och gymnasiets IM-program och SA-program. Under sin studietid har de beviljats plats på internatet genom ett SOL- eller LSS-beslut. Ungdomarna bor 3-4 år på internatet. Uptagningsområdet för de ungdomar som kommer till internatet är från södra Värmland till norra Bohuslän.

Läsåret 2014/2015 består personalstyrkan av 24 medarbetare fördelade på 22,5 tjänster.

7.8 Vuxenutbildning

Överskott med 219 000 kr. Statliga bidrag för yrkesvux samt särskilda insatser för utbildning för ungdomar har genererat större delen av överskottet. Antalet studerande under 2014 har varit fler än 2013. Det har också producerats fler verksamhetspoäng än tidigare år vilket är positivt. Detta har skett trots att arbetsmarknaden förbättrats under hela 2014. Vuxenutbildningen har ett fortsatt samarbete med Utsiktens särskolgymnasium när det gäller utbildning inom särskild utbildning för vuxna. Den grundläggande utbildningen ligger nästan på samma nivå som förra året. Det beror framförallt på att elever gått från SFI till grundläggande vuxenutbildning i samma omfattning. Yrkesvux har genomförts tillsammans med Åmål, Bengtsfors och Mellerud, dock i lite mindre omfattning än tidigare. Det är fortsatt många som är intresserade av vårdutbildningar. Efterfrågan på gymnasiekurser av olika slag har varit lite lägre än förra året. För att tillgodose behoven har Hermods använts i samma omfattning än tidigare. Där läser eleverna på distans med handledning på Utvecklingscenter. Under året har verksamheten även haft lärare från Utsikten och vuxenutbildningen i Bengtsfors för att klara av alla undervisningsdelar. SFI undervisningen har haft relativt fulla grupper under hela året. Nyckeltalen nedan visar bland annat antal deltagare inom vuxenutbildningens olika delar.

Vuxenutbildning	2012	2013	2014
-----------------	------	------	------

Vuxenutbildning	2012	2013	2014
Deltagare sÄrvux	1	1	1
Deltagare grundläggande vuxenutbildning	13	22	18
Deltagare gymnasiekurser teori	56	91	81
Deltagare gymnasiekurser yrkes	49	51	43
Deltagare SFI	39	36	47
Totalt antal deltagare	158	163	190
VÄren poÄng	21 045	21 340	31 550
Hösten poÄng	17 205	22 685	23 400
Totalt antal poÄng	38 250	44 025	54 950

8 FRAMTIDEN

Inom FOKUS' verksamhetsområden råder ständigt ändrade förutsättningar. Den positiva befolkningsökningen påverkar barnomsorg, skola och fritidshem. Vacklande elevunderlag för Hotell- och turismprogrammet utmanar verksamheten. Samordning och samarbete inom kommunen är avgörande för att framgångsrikt klara utmaningarna.

Behovet av platser i förskolan har ökat. Fler barn, tidigare önskemål om förskola samt ökning av genomsnittlig tillsynstid påverkar det totala behovet. Trots utökningen av platser i samband med nybyggnation av förskola, kommer ytterligare platser att behövas.

Inom grundskolan beräknas antalet elever vara på ungefär samma nivå som idag. Nyanlända elever fortsätter att öka något.

Inom hela FOKUS utökas IKT-projektet, och lärarna kommer att delta i matematiklyftet under läsåret 2014-2015 med stöd av förstelärarna som påbörjat sitt uppdrag.

Renovering av lokaler och utemiljöer inleds under 2015.

Grundskolorna är fortsatt svår att budgetera samt prognostisera. In- och utskrivningar sker fortlöpande under läsåren. Elevernas behov styr kostnadsbildningen. I dagsläget förutspås ytterligare två inskrivningar. Egen verksamhet för ytterligare elever planeras.

Under hösten 2014 har ett antal förslag för att säkerställa verksamheten på Utsikten presenterats. Under 2015 avgörs Hotell- och turismprogrammets framtid.

Reformarbetet kring den nya gymnasieskolan, GYS 13, är genomfört och hösten 2015 inleds tredje året med den nya utbildningen. Trenden gällande elevrekrytering är positiv, och i framtiden kan ytterligare elever från grannkommunerna inom grundskola dessutom bli aktuella.

Den nya verksamhetsgrenen, SA-programmet för personer inom autismspektrum, har lockat många ungdomar som önskar boende. SA-programmet och LSS-boendet går in i 2015 i en positiv utvecklingstrend.

Verksamheten planerar för att under 2015 starta ett korttidsboende under helger och lov för, till att börja med, 2 barn. Verksamheten kommer att ske i befintliga lokaler och kan komma att utvecklas om behov och möjlighet finns.

Kulturskolan har idag musik, dans och bild i sin verksamhet. En ambition är att kunna erbjuda drama. 2015 utmanar utifrån ändrade budgetförutsättningar.

Ungdomsgården arbetar för att öka andelen yngre samt andelen flickor och åstadkomma ett trendbrott i totalt antal deltagare.

På riksplanet kan förutspås ett antal reformer och förändringar framförallt inom förskola-skola. Det är dock i rådande läge svårt att bedöma vad och i vilken omfattning föreliggande förslag kan komma att beslutas.

Statsmakternas skärpta krav på verksamheterna gäller inte minst barn i behov av särskilt stöd. Fortsatt kompetensutveckling och lärledarutbildning inom V8-samarbetet möter de ökande kraven som kräver samverkan och flexibilitet på alla plan. Man kan inte säga annat än att utveckling står i FOKUS.

Årsbokslut nämnd 2014

Socialnämnden

1 VERKSAMHETSOMRÅDE

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd utom förskole- och fritidshemsverksamheten. Nämnden utövar ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården. Nämnden ansvarar också för vad som i lag sägs om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämnden ansvarar även för vad som framkommer i lag om färdtjänst. Nämnden fullgör likaså kommunens uppgifter rörande alkohollagen, tobakslagen.

Socialnämnden skall besluta om nämndens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.

2 OMVÄRLDSANALYS

Statens olika myndigheter ålägger kommunens verksamheter med olika pålagor men tar inte fullt ansvar för kostnaderna det medför. Detta är och kommer att bli en mycket svår problematik att förhålla sig till då kommunens resurser inte räcker till. Exempelvis kan nämnas bemanningen på särskilt boende.

En annan problematik är gränsdragningen mellan olika aktörer gällande vård och omsorg, vanligt är att man försöker vältra över ansvar på andra aktörer, oftast kommunen.

Den demografiska befolkningsförändringen som innebär att de äldre ökar i kommunen börjar att visa sig genom ett högre tryck på vårt särskilda boende.

Närvaron av ett särskolgymnasium i kommunen tenderar att generera fler nya brukare till våra LSS-verksamheter än vad som varit fallet om vi inte haft något sådant gymnasium i kommun.

3 EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvikelse helår
Intäkter	-31 485	-25 218	-21 533	-24 800	3 685
Summa intäkter	-31 485	-25 218	-21 533	-24 800	3 685
Personalkostnader	86 870	82 579	81 485	83 600	-1 094
Övriga kostnader	43 782	43 571	40 960	43 932	-2 611
Summa kostnader	130 652	126 150	122 445	127 532	-3 705
Resultat	99 167	100 932	100 912	102 732	-20

Socialnämnden uppvisar ett marginellt underskott om 20 000 kr vilket är väldigt bra då vi har en IFO-verksamhet som gör ett underskott om 5,2 mkr (inkluderat socialpsykiatri -2,1 mkr). Underskottet beror till största delen på kostnader för institutionsplaceringar. Även Särskilt boende noterar ett underskott om knappt 300 tkr vilket är ett bra resultat med tanke på att man flyttade korttids till Edsgärdet vilket enligt beräkningar skulle kosta 1 mkr under 2014.

Men genom att i möjligaste mån hålla nere personalkostnaderna och inkör så kunde man nå ett så under omständigheterna bra resultat.

Detta innebär följaktligen att övriga verksamheter gör ett otroligt arbete och klarar nästan att eliminera hela det underskott som uppstått. Hemvården gör ett överskott på 3,2 mkr beroende på effektivisering med hjälp av verktyget Lapscare, minskat uppdrag och att moms kunde återsökas för ett flertal år gällande trygghetsboendet (+0,7 mkr). LSS gör sammantaget ett överskott om 1 mkr och färdtjänsten lämnar ett överskott om 0,6 mkr. Även administrationen och politiken lämnar ett överskott om totalt 0,5 mkr.

Sammantaget kan man med de utmaningar som funnits under 2014 konstatera att resultatet för året är anmärkningsvärt bra.

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2014	Bokslut 2014	Avvikelse
Soc inventarier	850	151	699
Lokalanpassning Hag.	0	55	-55
Objekt reserv soc	350	0	350
Summa	1 200	206	994

När det gäller investeringar så har de inte skett i den takt som planerats. Bland annat beroende på det inköpsstopp som rådde under delar av året. Flera investeringar kommer att skjutas till nästkommande år vilket även anslagen gör.

4 PERIODENS HÄNDELSER

Här kommer ett smärre urval av de händelser som inträffade inom socialförvaltningen 2014:

Korttidsavdelningen flyttade tillbaka till Edsgärdet från Hagalid i april på grund av att lokalerna inte uppfyllde de krav som ställs gällande arbetsmiljö.

Trycket på IFO har varit högt under första delen av 2014 detta gällande både institutionsplaceringar som övrig handläggning. Situationen har varit extra ansträngd då inte personalstaben varit komplett under någon del av året. Under årets andra del så valde IFO-chefen att avsluta sin tjänst och flera andra handläggare gick vidare till andra arbetsgivare. Den personal som finns kvar har gjort ett mycket gott jobb som hållit verksamheten flytande trots den låga bemanningen. Ensamkommande verksamheten gick vid årsskiftet 2013/2014 över till kommunstyrelsen men mycket arbete belastar fortsatt IFO. Särskilt under de senaste månaderna har det skett en ökning i antalet barn som hänvisats till vår kommun. Detta har lett till att vi kommer att rekrytera ytterligare personal för att kunna möta upp detta.

Vid årets början skulle en enhet som handhar familjehem och familjerätt startat i Åmål. Enheten skall drivas av Bengtsfors, Mellerud, Åmål och Dals-Eds kommuner. Uppstarten dröjde till augusti men vi tror att detta kommer framledes att vara en stor tillgång för vår IFO-verksamhet.

Redan tidigt kunde förvaltningen konstatera att IFO och socialpsykiatri skulle gå mot ett stort underskott, samt att troligen särskilt boende skulle göra ett underskott på grund av korttids flytt. Detta redovisades följaktligen till kommunledningen ganska tidigt på året. För att minska ett stort befarat underskott så infördes anställnings och inköpstopp under hösten. Samtidigt jobbade förvaltningen aktivt med att hålla nere personalkostnaderna. Effekten blev att under andra halvan av året kunde vi rapportera om ett allt bättre prognostiserat resultat. Tyvärr så var vi väl pessimistiska i vår bedömning så förvaltningens slutliga goda resultat blev inte till fullo annonserat i förskott,

5 KOMMUNALA MÅL

Nyckeltal redovisas per kvartal, halvår eller helår.

5.1 HÅLLBAR UTVECKLING

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Socialnämnden ska ha samverkansformer med Fokusnämnden.	Detta sker genom bland annat familjecentralen. Även så arbetar man på att kunna öka samarbetet mellan LSS soc och LSS inom fokus. Politiken träffas också regelbundet och jobbar med gemensamma frågor. Det som brustit under 2014 är samarbetet med familjecentralen, då Socialförvaltningen inte haft full bemanning på IFO	
2014 - Socialnämnden ska inom IFO ha förebyggande insatser i samverkan både med andra förvaltningar och med andra kommuner eller andra aktörer.	Ett arbete med gemensam familjerätt och familjehem har startat upp i fyra av Dalalandskommunerna och har sitt säte i Åmål. AME och IFO har ett bra samarbete	
2014 - Socialnämnden ska ställa krav på deltagande i sysselsättning vid utbetalning av försörjningsstöd.	Kraven ställs gällande deltagande av sysselsättning.	
Samtliga enheter inom förvaltningen ska erbjuda praktikplatser.	Praktikplatser erbjuds när och om det passar för verksamheten.	
Personer med försörjningsstöd samt med arbetsförmåga skall erbjudas sysselsättning i samverkan med AME och andra aktörer.. Närvarokrav för att få ersättning	Detta sker i samverkan och samarbetet i Finsam som är en stor framgångsfaktor.	
2014 - Samtliga nämnder och verksamheter ska följa och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet	Arbete pågår med gemensamma satsningar Socialnämnden är med i ledningsgruppen och kan därmed bevaka aktuella frågor och satsningar.	
2014 - Socialnämnden ska öka miljömedvetenheten hos personal och kommuninvånare.	Miljötänk är ett naturligt instag i verksamheterna och bland personal. Det är svårigheter att avsätta speciell tid för denna fråga.	
Socialnämnden skall arbeta för minst ett folkhälsoarbete/år för gruppen äldre och personer med psykisk ohälsa.	Ej utfört.	
Socialnämndens verksamheter skall planera resandet	Planering gällande resandet sköts på ett bra sätt i alla verksamheter med samäkning i möjligaste mån. Kan bli mycket extra körning idag eftersom vi har verksamheterna spridda på olika platser i kommunen. Vid resor utanför kommunen sker alltid samäkning.	
Socialnämnden ska verka för en fossilfri bilpark	Nämnden är inte med vid upphandlingar gällande bilparken, men kan däremot påpeka behoven	
2014 - Alla som arbetar med barn och ungdomar ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt.	ICDP är en metod som alla som arbetar med barn och unga för att ha en gemensamt synsätt/arbetssätt.Våra värderingar och värdegrundsarbetet är oerhört viktigt i våra verksamheter oavsett om vi möter barn eller vuxna.	
2014 - Socialtjänsten ska bedriva uppsökande verksamhet i miljöer där barn och unga vistas.	Ej verkställt eftersom det varit personalbrist på IFO under hösten 2014.	
Socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet för att presentera socialtjänsten för barn och unga i skolan. Samt medverka på föräldramöte minst 1 gång/år	Ej uppfyllt pga av personalbrist på IFO.	

5.2 ATTRAKTIV KOMMUN

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Utveckla alternativa boende inom nämndens verksamheter för att öka attraktionskraften och inflyttningen i kommunen	Socialnämnden äger inte frågan men det pågår ett arbete att finna lösningar för framtidens äldreomsorg. Behoven kvarstår gällande Trygghetsboende och ändsmålsenligt äldreboende för kommande behov.	
2014 - Nämnden skall verka för ökad valfrihet och självbestämmande inom sitt verksamhetsområde.	Ständigt pågående arbete men det är behov och lagstiftning som styr verksamheten i stort.	
Socialnämnden ska utifrån Kommunens värdegrund och äldreomsorgsplan erbjuda olika boendeformer utifrån behov och önskemål	Det är svårt att bevilja beslut till Särskilt Boende då vi har under stora delar av året saknat "plats" på Hagalid. Korttids har då blivit alternativet i väntan på plats till Hagalid. Sedan oktober månad har Korttids haft fler personer än "platser" Ytterligare Trygghetsboendet krävs.	
Socialnämndens kvalitet och ledningssystem skall vara klart och utvecklat under 2014	Kvalitet och ledningssystemet är något som vi ägnat mycket tid åt under 2014 och vi har en bra modell för detta arbete, som skall ständigt utvecklas och byggas vidare på gällande tydlighet, rutiner och riktlinjer. Allt för att säkerställa kvaliteten. Under år 2014 ha en person 0,75 arbetat med vårt kvalitetledningssystem. Som ett hjälpmedel skall vi använda oss av verktyget Stratsys, i detta arbete samarbetar Fokus LSS chef och ensamkommande chef. Under 2014 skall vi arbetat fram ett material som sedan skall utvecklas kontinuerligt och kunna användas av all personal gällande rutiner och struktur	
2014 -Socialnämndens verksamheter ska vara kvalitetssäkrade	Detta är ett pågående arbete som skall förankras i alla verksamheter. Arbete på i gång och implementering sker.	
Socialnämnden skall aktivt marknadsföra socialtjänstens olika yrken mot Univeritet, Gymnasium, Högskolor, Vuxenutbildningen mfl	Ej verkställt pga av personalbrist i chefsgruppen och den intensiva period som varit gällande organisation, flytt och budgetarbete mm.	
Socialnämndens samtliga verksamheter får uppdraget att sammanställa en enkät utifrån brukare/klienter/patienter/deltagares synpunkter	Vissa verksamheter har genomfört enkäter, men inte alla.	

5.3 DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Socialnämnden ska vara lyhörd för brukarnas och anhörigas synpunkter.	Brukarenkäter förbereds i verksamheterna och skall skickas ut i november månad för att få in synpunkter och åsikter . Nämndens företrädare deltar i möten med penisonärs och handikappråd. Klagomål och synpunkter är ytterligare ett sätt att få in synpunkter som kan leda till ett förbättringsarbete	
2014 - Socialnämnden ska ha former för medborgardialog.	Ett dialogmöte med allmänheten skedde i våras och där var temat framtidens äldreomsorg. Politiker och tjänstemän deltog i denna information	
2014 - Barnperspektivet skall beaktas i all handläggning, myndighetsutövning och behandlande insatser som rör barn och unga.	BBIC är det verktyg som används i handläggning och myndighetsutövning gällande barn och unga.	
All beredning av ärende som berör barn och ungdomar ska bedömas utifrån kommunens barncheklista eller jämförbar dokumentation.	BBIC (barns behov i Centrum) används i barn o ungas ärende.	

Nämnd mål	Kommentar	
Socialnämnden beaktar barnperspektivet i all handläggning på IFO genom att använda verktyget BBIC (Barns behov i centrum) eller motsvarande verktyg.	BBIC är verktyget	

5.4 STABIL EKONOMI I BALANS

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Socialnämnden ska bedriva verksamheterna inom tilldelad budget.	Nämnden har uppfyllt detta mål i sin helhet, trots att IFO (inkl. socialpsykiatrina) har mycket högre kostnader än standardkostnaden.	
2014 - Nämnden skall aktivt arbeta för ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt.	Nämnden <u>försöker</u> kontinuerligt se över lokalerna i verksamheten så de utnyttjas så effektivt som möjligt. Problemet är att socialförvaltningen har sina verksamheter utspridda och missar mycket i samverkansvinster.	
Socialnämndens anställda ska vara och känna sig delaktiga i det ekonomiska arbetet.	Socialnämndens ledningsgrupp tar ett stort ansvar gällande budgetarbete och har en nära samarbete med förvaltningsekonomerna. Personalgrupperna har tagit del av budgetutfall och har möjlighet att lämna förslag till besparingar/ anpassningar	
Budgetavvikelser av stor betydelse skall redovisas till socialnämndens arbetsutskott månadsvis och vidare till socialnämnden.	Sker kontinuerligt.	
2014 - Socialnämnden har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.	En mycket stor medvetenhet finns i verksamheterna om kraven	
2014 - Socialnämndens verksamheter ska bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån statsbidrag (standardkostnad) och jämförbara kommuner.	IFO-verksamhetens (inkl. socialpsykiatrin) kostnader överstiger standardkostnaden rejält.	
Socialnämnden skall fortsatt samverka inom USD (Utveckling Socialtjänsten Dalsland) och med andra kommuner i gemensamma frågor.	Ett pågående arbete både i närveksgrupper i Dalsland och i Fyrbodol. Samverkan finns alltid på agendan för att finna både kompetens och ekonomi	
2014- Socialnämnden ska beakta möjligheten till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	Ett pågående arbete.	

5.5 STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Nämnd mål	Kommentar	
2014 - Socialnämndens verksamheter skall arbeta med ständiga förbättringar och utveckla lösningar både inom och utom Dals-Eds kommun.	Ett pågående arbete som numera är en naturlig del i arbetet.	
Socialnämnden skall belöna innovativa lösningar från personalen	Har ej skett hittills. Svårt att verkställa.	
Personalen ska erhålla den kompetens som verksamheten är i behov av.	En fortbildningsplan har tagits fram för 2014-2015 utifrån kraven på kompetens som ökar då kommunerna får fler uppdrag som kräver kompetens. Behov finns av ständig kompetensutveckling utifrån förändringar i organisation och krav.	
2014 - Sträva efter att öka andelen heltidstjänster inom nämndens verksamheter.	Svårt att verkställa i dagens ekonomiska läge.	

Nämnd mål	Kommentar	
Eftersträva nya innovativa lösningar för anställning och utbildning.	Vidareutbildningar erbjuds till anställda men i nuvarande ekonomiska läge är det svårt.	◆
2014 - Aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing.	Ett pågående arbete och mycket viktigt. Insatser med handledning har skett i några arbetslag med inriktning bemötande och värdegrund. Kulturambasadorer har utsetts för att arbeta för det god på arbetet.	◆
Socialnämnden skall utse en grupp som arbetar med rekryteringar nu och inför framtiden.	På grund av tidsbrist och resursbrist har detta arbete inte startats upp ännu	■

6 Verksamhetsmått

Nyckeltal (snitt i månaden)	Bud	Utfall	
Beläggning särskilt boende	100%	98%	
Antal vårdtagare i hemvården	*	72	
Antal instsær inom LSS	*	88	
Antal familjer med försörjningstöd	*	50,6	
Utbetalt försörjningsstöd	383	334	
Dygn på institution vuxen (a3200kr/st)	250	932	
Dygn på institution barn (a2600kr/st)	635	1303	
Utförda timmar i hemvården	*	2317	

7 FRAMTIDEN

Ser man till framtiden så är en av de största utmaningarna att se till att verksamheten inom socialförvaltningen får ändamålsenliga lokaler. Detta arbete har tappat fart men man tar nu nya tag med att skapa nya/ombyggda lokaler för kommunens särskilda boende. Det är ytterst viktigt att utfallet av detta arbete blir bra då det kommer att påverka verksamheten i decennier framåt.

Ett annat område är att utveckla är hemmaplanslösningar inom socialpsykiatri och IFO för att kunna möta både behoven och de ekonomiska kraven i framtiden.

I och med den förutspådda ökningen av äldre i kommunens och den ökning av LSS brukare som skett och sker så står socialnämnden med ett betydande resursproblem inför framtiden. Förhoppningarna ställs bland annat till den positiva befolkningsutveckling som skett den senaste perioden, och att den kan möjliggöra för kommunledningen att tullskjuta de resurser som kommer att krävas.

